

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nr 44

Sunnuntaina, 17 marraskuuta 2024

ISSN 2954-243X

**Palosaaren kirjasto
saa jatkaa**

Eero Järnefelt

**Meta Isæus-Berlins
näyttely Kuntsissa**

TÄÄLLÄ OLEMME:
vpress.ovh

Jupiter

Ozempic

**Hylkeenpyynti
Raippaluodossa
1895**

Pääkirjoitus: Copernicus-datan ratkaiseva rooli ilmastomuutoksen torjunnassa

Kun Bakun COP29-kokous on nyt esillä kaikissa tiedotusvälineissä, järeiden ilmastotoimien kiireellisyys ei ole koskaan ollut selvempi.

Copernicuksen ilmastomuutospalvelu (C3S) ja ilmakehän seurantapalvelu (CAMS) ovat tämän taistelun eturintamassa ja tarjoavat ratkaisevan tärkeää dataa ja näkemyksiä päätöksenteon tueksi kasvavien ilmastohaasteiden edessä. Maailmassa, jossa vuodesta 2024 on tulossa kaikkien aikojen kuumin vuosi, näiden palveluiden merkitystä ei voi liioitella.

Ilmastomuutoksen konteksti
C3S:n lehdistötiedote korostaa karua todellisuutta: maapallon keskilämpötilat nousevat tasaisesti, mikä johtuu suurelta osin ihmisen toiminnasta. Kasvihuonekaasujen jyrkkä lisääntyminen teollisen vallankumouksen jälkeen on johtanut ennennäkemättömiin muu-

toksiin maapallon ilmastojärjestelmässä. Kuten C3S:n johtaja Carlo Buontempo toteaa: ”Nyt on käytännössä varmaa, että vuodesta 2024 tulee ensimmäinen kalenterivuosi, joka ylittää 1,5 °C:n rajan.” Tämä hälyttävä ennuste korostaa välittömien ja tehokaiden toimien tarvetta.

Copernicus-palvelut tarjoavat runsaasti tietoa, joka on olennaisen tärkeää ilmastomuutoksen ymmärtämiseksi ja käsittelemiseksi. Näiden tiedot mahdollistavat:

Ilmastoindikaattoreiden seuranta: C3S ja CAMS seuraavat keskeisiä ilmasto- ja ilmakehämittareita ja tarjoavat oivalluksia, jotka ovat välttämättömiä muuttuvan ympäristömme ymmärtämiseksi. Uusiutuvan energian optimointi: Aurinko- ja tuuli-intensiteettiä arvioimalla Copernicus-data voi parantaa uusiutuvan energian tuotannon tehokkuutta, mikä on ratkaisevan tärkeää siirryttäessä kestävään energiatu-

levaisuuteen. Tulevaisuuden suunnittelu: Kyky ennakoita keskeisten ilmastoindikaattoreiden tulevia olosuhteita mahdollistaa tietoon perustuvan suunnittelun ja investoinnit sopeutumisen- ja hillitsemisstrategioihin.

Nämä tiedot ovat saatavilla ilmaiseksi Climate Data Storen ja Atmosphere Data Storen kautta, mikä tekee niistä korvaamattoman resurssin päätöksentekijöille, tutkijoille ja kansalaisille.

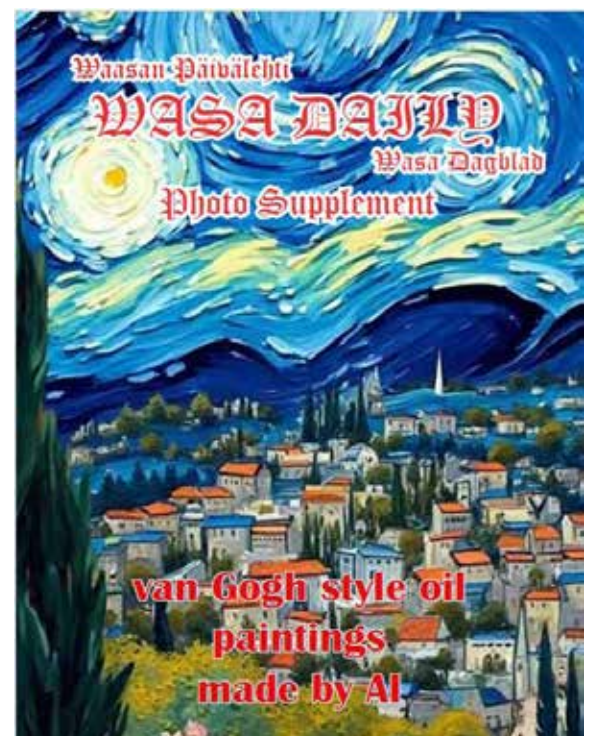
Päätäjien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen

C3S:n ja CAMS:n COP29-kokouksen aikana esittämä puhelu korostaa näiden tietojen hyödyntämisen tärkeyttä vaikuttavissa ilmastotoimissa. Kun maailman johtajat kokoontuvat Bakuun, luottaminen vahvoihin havaintotodisteisiin tulee ensiarvoisen tärkeäksi. Saatavilla olevasta laajasta tieteellisestä tiedosta saatavat oivallukset voivat ohjata tehokkaita toimia ja poliitikkoja, joilla pyritään lieventämään ilmas-

tonmuutoksen vaikutuksia.

Ilmastokriisin kiireellisyys edellyttää päätöksentekijöiden osallistumisen lisäksi myös tutkijoiden ja kansalaisten osallistumista. Copernicus-data tarjoaa perustan yhteistyöhön ilmastomuutokseen sopeutumisen ja sen hillitsemisen alalla. Antamalla eri sidosryhmille helposti saatavilla olevaa ja käytännöllistä tietoa voimme edistää yhteistä vastausta ilmastohaasteisiin. Turvallisuuden ja puolustuksen alalla. Kiireellisen ilmastokriisin vuoksi Copernicuksen il-

mastomuutospalvelun ja ilmakehän seurantapalvelun rooli on kriittisempi kuin koskaan. Kun navigoimme ilmastomuutoksen ennennäkemättömässä todellisuudessa, niiden tarjoamat tiedot antavat meille työkalut, joita tarvitaan tietoon perustuvien päätösten tekemiseen ja päätäväisiin toimiin. Nyt on määrätietoisten ilmastotoimien aika, ja Copernicus-datan saatavien oivallusten hyödyntäminen on olennainen askel kohti planeettamme turvaamista tuleville sukupolville.

Kuvaliite - vpress.ovh

Palosaaren kirjaston pelastus – voitto paikalliskulttuurille ja kansalaisaktiivisuudelle

Vaasan Palosaaren kirjasto, paikallinen kulttuuriarre yli vuosisadan takaa, saa jatkaa toimintaansa – päätös, joka otettiin Brändön asukkaiden ja kirjaston vakiokävijöiden keskuudessa ilolla vastaan.

Vaasan kaupunginvaltuusto teki 11. marraskuuta uuden päätöksen, jonka myötä Palosaaren kirjasto, aiemmista lakkautussuunnitelmista huolimatta, pysyy osana kaupungin kirjastoverkostoa.

Palosaaren kirjasto perustettiin jo vuonna 1901, ja se sai oman ikonisen rakennuksensa vuonna 1929 Carl Schoultzin suunnittelemana. Vuosiensa aikana kirjasto on ollut paljon enemmän kuin vain kirjojen lainaamo. Täällä on toiminnut Vaasan ensimmäinen lukukoira, lasten lukemista tukevaksi ystäväksi valjastettu koira, joka kuuntelee kärsivällisesti ja arvostelee

mutta – poikkeuksellinen mutta tärkeä tuki, joka auttaa nuoria lukijoita tuntemaan olonsa turvalliseksi. Lisäksi sanotaan, että kirjastolla on oma kummituksensa, joka silloin tällöin virkistää tunnelmaa heittelemällä kirjoja lattialle, mikä tuottaa henkilökunnalle hieman ylimääräistä työtä ja antaa kävijöille hauskan tarinan kerrottavaksi.

Kirjaston tulevaisuus on kuitenkin pitkään ollut epävarma, sillä kaupunki on harkinnut sen sulkemista kustannusten vähentämiseksi. Kriitikot huomauttivat, että matkaa pääkirjastoon on vain kilometrin verran, mikä heidän mielestään teki Brändön kirjastosta tarpeettoman.

Paikallisille asukkaille kirjasto on kuitenkin paljon muutakin kuin vain lähikirjasto – se on kohtaamispaikka, kulttuurinen keidas ja yhteisöllisyyden symboli.

Heimo Hokkasen ja kaupungin osayhdistyksen johdolla kerättiin 2800 allekirjoitusta kirjaston pelastamiseksi. Allekirjoituslista luovutettiin elokuussa silloinen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Joakim Strandille (RKP), joka ilmaisi arvostavansa aktiivista kansalaisuutta.

Strand lupasi myös tukea kestävämmän ratkaisun etsimistä kirjaston tulevaisuudelle.

Päätös Palosaaren kirjaston säilyttämisestä on paitsi voitto paikalliselle kulttuurille, myös inspiroiva esimerkki kansalaisaktiivisuuden voimasta. Kaupunginosaan asukkaat ovat osoittaneet, että kun ihmiset yhdistävät voimansa puolustakseen arvostamia asioita, pienetkin yhteisöt voivat saada äänensä kuuluviin.

Wasa Teaterin uusi aikakausi – Ann-Luise Bertell eroaa teatterinjohdajan tehtävästä

Kymmenen kahteen kauteen jaetun teatteriohjaajavuoden jälkeen Ann-Luise Bertell päättää menestyksekkään kautensa Wasa-teatterissa 31. heinäkuuta 2025. Päätös tarkoittaa, että Bertell keskittyy jatkossa

kirjoittamiseen ja muuhun taiteelliseen toimintaan.

”Minun on tullut aika omistautua kokonaan kirjoittamiselleni ja luomiselleni. Työ teatteriohjaajana vie liian paljon aikaa, jotta se olisi mahdollista”, sanoo Bertell, joka samalla jättää oven auki tulevalle yhteistyölle teatterin kanssa muissa rooleissa.

Bertellin aikaa teatteriohja-

TABLETILLA TÄTÄ LEHTEÄ VOIDAAN LUKEA MISSÄ TAHANSA:

Kuten tässä Lapin Levillä

ajana, ensin vuosina 2011–2015 ja uudelleen vuosina 2020–2025, on leimannut vahva taiteellinen kehitys ja laaja yleisömenestys. Botnia Paradisen ja Vend om min ląngtanin kaltaiset tuotannot ovat vetäneet puoleensa täysiä saleja, ja merkittävät panostukset lasten- ja nuortenteatteriin ovat vahvistaneet teatterin asemaa alueella.

Pohjanmaan ruotsalaisen sivistys- ja kulttuuriyhdistyksen (Söfuk) toiminnanjohtaja ja Martin Norrgård kiittelee Bertellin työtä: ”Ann-Luise on antanut korvaamattoman panoksen ja ollut Wasa Theatren menestyksen kantava voima. Aikana, jolloin kulttuuriala on suurten haasteiden edessä, hänen johtajuutensa on ollut turvaa ja inspiraatiota.

Söfuk aloittaa pian rekrytointiprosessin Bertellin seuraajan löytämiseksi. Tavoitteena on sujuva siirtyminen, joka varmistaa teatterin jatkuvan kehittämisen.

– On tietysti surullista, että Ann-Luise jättää meidät, mutta ymmärrän hänen päätöksensä. Johtajuutta ja taiteellista luomista on vaikea yhdistää, Norrgård sanoo.

Ann-Luise Bertell jatkaa työtään kesään 2025 saakka, ja hänen jäljellä olevana aikanaan on suunnitella useita hankkeita, jotka vahvistavat entisestään teatterin asemaa keskeisenä kulttuurilaitoksena Pohjanmaalla. (Lähde: Wasa Teater, lehdistötiedote)

Eero Järnefeltin mestariteokset Tikanojan taidekotiin – kunnianosoitus luonnolle, ihmiselle ja suomalaiselle kulttuurihistorialle

Vaasan Tikanojan taidekoti avaa 23. marraskuuta 2024 ovensa upealle monipuolisen taiteilijan Eero Järnefeltin (1863–1937) elämäntyötä esittelevälle näyttelylle. 25. toukokuuta 2025 asti kestävä näyttely tarjoaa syväasukelluksen yhteen Suomen merkittävimmistä luonnon ja ihmisen elämää kuvaavista sekä uusia näkökulmia Järnefeltin elämään kosmopoliittisen kulttuuriperheen keskeisenä hahmona.

Luonnon ja ihmisen taiteilija

Eero Järnefelt, jonka ikoninen teos Sved (1893) on mukana näyttelyssä, tunnetaan kyvystään vangita sekä suomalaisen maiseman loistokkuutta että ihmisten arkea. Ainutlaatuisella yksityiskohtien ja tunnelman tajulla hän on kuvannut kaikkea Kolin dramaattisista näkymistä veden hiljaisiin heijastuksiin. Teostensa kautta hän haastaa meidät pohtimaan suhdettamme luontoon – luontoon, joka voi tänä päivänä tuntua yhtä ohikiitävältä kuin ikuiselta-kin.

Laaja esitys rikkaasta taiteellisesta elämästä

Ateneumin amanuenssin Timo Huuskon kuratoima näyttely sisältää noin 70 alkuperäisteosta ja 30 digitaalisesti esillä olevaa luonnosta, jotka on lainattu

Kansallislageriasta, muista museoista ja yksityiskokelmista. Se nostaa esiin Järnefeltin taiteen eri teemoja luonnonkuvauksista graafiseen tuotantoon ja kykyyn luoda eläviä muutokuvia ajan älyllisistä ja kulttuurisista profileista.

”Näyttely tarjoaa laajan katsauksen Järnefeltin tuotantoon ja rooliin taiteilijana, mutta myös osana aikansa kulttuurivirtauksia”, Timo Huusko sanoo.

Yhteysiä Vaasaan ja suomalaiseen kulttuuriin

Järnefeltin suvulla oli vahvat siteet Vaasaan, jossa isä Alexander Järnefelt toimi Vaasan läänin maaherrana. Perheen kesistä Maxmon Tottesundin kartanossa tuli tärkeä osa Eero Järnefeltin elämää ja inspiraatiota taiteeseen. Hänen vaimonsa Saimi Swan ja heidän lapsensa auttoivat myös muokkaamaan kulttuuriperintöä, jota näyttely korostaa.

Näyttelyluettelo ja ohjelma

Laaja ruotsiksi, suomeksi ja englanniksi julkaistu näyttelyluettelo avaa lisää Järnefeltin elämää ja taidetta. Kirjoittajat, joiden joukossa on nimekkäitä tutkijoita ja taiteen asiantuntijoita, esittelevät uusia havaintoja taiteilijan taustasta ja hänen kodistaan Suvirannassa. (Lähde: Vaasa/STTinfo)

Pohjanmaan hyvinvointialue saavutti säästötavoitteensa

– Yhteistoimintaneuvottelut päätökseen

Pohjanmaan hyvinvointialueen yhteistoimintaneuvottelut, joissa tavoiteltiin 10 miljoonan euron säästöjä, päättyivät 14. marraskuuta. Neuvottelujen tuloksena aluehallitus saa käsiteltäväkseen esityksen noin 9,2 miljoonan euron säästöistä kokouksessaan 25. marraskuuta.

Säästölinjauksissa painopiste asetettiin hallintoon sekä esihenkilö- ja johtotehtäviin, kuten aluehallitus oli alun perin linjannut. Suurimmat säästöt kohdistuvat hallinnon toimialaan, jossa vakansseja vähennetään 55 henkilötyövuotta, mikä vas-

taa lähes 2,5 miljoonan euron kustannusleikkauksia. Lisäksi johtamisrakenteen keventäminen tuo noin 800 000 euron lisäsäästöt.

– Näin mittavat säästöt henkilöstöstä eivät ole helppoja toteuttaa. Olemme pyrkineet noudattamaan hallituksen linjausta, että asiakas- ja potilastyötä tekevä henkilöstö säilyy mahdollisimman koskemattomana. Hallinnon tehtävät ovat kuitenkin välttämättömiä ja lakisääteisiä – ne tukevat suoraan asiakas- ja potilastyötä, painottaa hyvinvointialuejohtaja Marina Kinnunen.

Uusia työmahdollisuuksia tarjolla henkilöstölle Hyvinvointialue pyrkii tukemaan henkilöstöään muutosten keskellä. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille on tarjolla runsaasti avoimia työpaikkoja, ja muutoksista johtuvat tehtävien päättymiset pyritään korvaamaan uusilla työmahdollisuuksilla organisaation sisällä.

– Vaikuttaa siltä, että suurin osa henkilöstöstä, joilla on sosiaali- tai terveydenhuollon koulutus, voidaan sijoittaa uusiin tehtäviin. Toivon, että henkilöstömme näkee näissä mahdollisuuden tarttua organisaatiomme moninaisiin työtehtäviin ja kehittyviin palveluihin, toteaa HR-johtaja Juha Suikkanen.

Kiitosta yhteistyöstä

Neuvotteluprosessin aikana keskusteluilmapiiiri pysyi rakentavana, ja henkilöstön edustajat saavat kiitosta hyvästä yhteistyöstä.

– Henkilöstön sitoutuminen ja avoin vuoropuhelu ovat olleet neuvottelujen onnistumisen avaimia. Kiitän kaikkia osapuolia tästä, Marina Kinnunen summaa. Hyvinvointialueen säästötoimet ovat osa laajempaa pyrkimystä turvata palvelujen laadukkuus ja henkilöstön työhyvinvointi myös tulevaisuudessa. (Lähde: Pohjanmaan hyvinvointialue)

Nikotiinipussilaki kaatui kilpailukysymykseen – hallitus lupaa parannuksia
Nikotiinipussien mark-

kinoilla odotettu muutos on viivästynyt. Tasavallan presidentti hylkäsi eduskunnan hyväksymän lain, joka olisi avannut markkinoita uusille toimijoille ja makuvaihtoehtoille.

Hallitus perustelee päätöstä sillä, että laki olisi voinut vääristää kilpailua. Sosiaali- ja terveysministeriö työskentelee nyt uuden lain eteen, joka turvaa reilun kilpailun ja samalla vähentää tupakoinnin haittoja.

Laissa oli kohtia jotka mahdollisesti olisivat suosineet yhtä, Pietarsaareissa olevaa, yritystä.

Osallistu uuden kirjastoauton nimikilpailuun!

Vaasan kaupunginkirjasto kutsuu kaikki mukaan ideoimaan nimeä uudelle kirjastoautollemme! Uutta nimeä voi ehdottaa 7.-27.11.2024 kaupungin verkkosivulla. Voittajan nimen ehdottajalle on luvassa Vaasa-aiheinen palkinto.

Vaasaan uusi kirjastoauto tulee alkuvuodesta 2025 ja sen ulkoasun suunnittelee ammattitaiteilija. Nimiehdotuksia pohtiesissa voi inspiroitua seuraavista teemoista, jotka näkyvät uudessa kirjastoautossa:

Lukuilo ja lukeminen
Lapset huomioon ottava Sadunomainen maailma tai fantasiamaailma
Meri ja onnellisuus
Iloinen ja värikäs
Uutta katseltavaa ja koettavaa
Näin osallistut
Jätä nimiehdotuksesi 26.11.2024 mennessä tässä

<https://link.webropol-surveys.com/S/3CB-124CEBBAE508F>
niin olet mukana kilpailussa! Voit ehdottaa nimeä myös kaupungin sosiaalisen median kana-

villa. Kilpailun voittaja julistetaan myöhemmin syksyllä, ja hänelle on luvassa Vaasa-aiheinen palkinto.
Lähde: Vaasa/STTinfo

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat He, jotka lukevat Waasan Päivälehteä

Vaasaan uusi nuorisovaltuusto valittiin – nuorten ääni vahvistuu päätöksenteossa

Vaasa on valinnut uuden nuorisovaltuuston edustamaan nuorten ääntä kaupungin päätöksenteossa. 5.–7. marraskuuta 2024 järjestetyt vaalit olivat avoimet kaikille seitsemän luokan ja 20 vuoden ikäisille asukkaille. Ääniä annettiin yhteensä 1 521, joten äänestysprosentti oli 34 – hieman enemmän kuin edellisissä vaaleissa. Uusi nuorisovaltuusto, jossa on 22 varsinaista jäsentä ja 10 varajäsentä, aloittaa työnsä 1.1.2025. Valittujen joukossa on nuoria eri kouluista, kuten Vaasan lyseon lukiota, Vasa övningsskolasta ja Borgaregatangens skola, mikä kuvastaa Vaasan nuorisoyhteisön laajuutta. Nuorisokoordinaattori Ari Kupari iloitsi äänestysprosentista ja ehdokasinnostuksesta: ”Oli rohkaisevaa nähdä kiinnostus näitä vaaleja kohtaan. Meillä oli vahva ehdokasjoukko, ja tällä kertaa paikan varmistamiseen tarvittiin enemmän ääniä kuin aiemmissa vaaleissa”, hän huomautti. Vaalit olivat myös kolmas kerta, kun äänestys toteutettiin pääosin sähköisesti. Kupari mainitsi digitaali-

sen äänestämisen hyödyt erityisesti nuorille, joille on luontevaa äänestää verkossa koulussaan. Silti hän tunnusti henkilökohtaisen äänestysvaihtoehdon tarjoamisen tärkeyden: ”Vaikka sähköisellä äänestyksellä on matala kynnyks ja se on kätevää, tunnustamme tarpeen pitää perinteiset äänestysvaihtoehdot saatavilla, ja odotan, että tarjoamme niitä edelleen tulevissa vaaleissa.” Vaasan nuorisovaltuustovaalit järjestetään joka toinen vuosi, ja ne tarjoavat kaupungin nuorille säännöllisen mahdollisuuden vaikuttaa paikalliseen politiikkaan ja varmistaa, että heidän näkemyksensä tulevat kuulluiksi kuntahallinnossa.

Tässä ovat nuorisovaltuustoon valitut jäsenet:

Alfred Grönlund, Borgaregatangens skola
Tea Grönlund, Borgaregatangens skola
Aaro Helo, Vaasan lyseon lukio
Veera Hinkkanen, Variskan yhtenäiskoulu
Leino Karppi, Merenkurkun koulu
Oskari Koskimäki, Vaasan lyseon lukio
Santiago Laitinen, Merenkurkun koulu
Niko Lehtinen, Variskan yhtenäiskoulu
Sanni Lehtinen, Onkilahden yhtenäiskoulu
Ruben Linna, Borgaregatangens skola
Matilda Mattson, Vasa övningsskola
Yara Abdul Menem Mahmoud, Vamia
Oliver Sandås, Vasa övningsskolans gymnasium
Emmi Schlöbecke, Vaasan lyseon lukio
Edith Skoglund, Borgaregatangens skola
Alvar Slotte, Borgaregatangens skola
Sauli Syri, Savilahden yhtenäiskoulu
Laura Tammenmaa, Onkilahden yhtenäiskoulu
Ilmari Telaranta, Vasa övningsskola
Eeli Töyli, Vaasan lyseon lukio
Joona Vainio, Vaasan lyseon lukio
Pihla Vikman, Variskan yhtenäiskoulu

Viikon taide-elämys:

Fanny Churberg

12.12.1845 Vaasassa - 10.5.1892 i Helsingissä
Asetelma, 1876

Hammashoidon tilanne Pohjanmaan hyvinvointialueella

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt Pohjanmaan hyvinvointialueelle kantelun hammashoidon pitkistä jonoista ja hoidon ajankohdan puutteellisuudesta. Vakavia puutteita hammashoidon saatavuudessa Aluehallintovirasto on havainnut merkittäviä puutteita kiireettömän suun terveydenhuollon saatavuudessa Pohjanmaan hyvinvointialueella. Hyvinvointialueen omista valvontatoimista huolimatta hoitoon pääsy ei täytä lain vaatimuksia. Hoitotakuu ylittyy useis-

sa kunnissa ja odotusajat voivat olla yli vuoden. Erityiset odotusajat kunnissa:
Vaasa: 16 kuukautta
Laihela: 14 kuukautta
Mustasaari: 12 kuukautta
Vörå: 11 kuukautta
Pietarsaari: 11 kuukautta
Pedersöre: 10 kuukautta
Larsmo: 10 kuukautta
Malax: 9 kuukautta
Uusikaarlepyy: 8 kuukautta
Kruunupyy: 8 kk
Närpiö: 5 kk
Kristiinankaupungissa hoitotakuu täyttyy 1-2 kuukauden jonossa. Huomautus ja tulevat toimet
Aluehallintovirasto antoi 12.11.2024 varoituksen

Pohjanmaan hyvinvointialueelle, koska potilaat eivät saaneet kiireetöntä hoitoa neljän kuukauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Ylitarkastaja Maarit Penttilä muistuttaa, että 1.11.2024 alkaen kiireetön hoito on järjestettävä kolmen kuukauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Hallituksen esityksessä eduskunnalle (HE 134/2024 vp) ehdotetaan myös aiemman yli 23-vuotiaan kuuden kuukauden enimmäisomavastuuajan palauttamista. Näiden lakien on tarkoitus tulla voimaan 1. tammikuuta 2025. Hoidon saatavuuden

haasteet
Vaasan terveysasemat ovat vakavien haasteiden edessä: jonojen vähentämispyrkimyksistä huolimatta uusia potilaita tulee keskimäärin 500 kuukaudessa. Vuonna 2023 hyvinvointialue esitti seitsemän uuden hammaslääkärin ja useiden hammashoitajien rekrytointia, mutta taloustilanteen vuoksi Keski-Etelä-alueelle palkattiin vain yksi uusi hammaslääkäri. Maaliskuussa 2024 tehdyn kyselyn mukaan noin 15 prosenttia hammashoitokapasiteetista puuttuu edelleen, ja myös terveydenhuollon henkilökunnasta on pulaa. Henkilöstöpulan ratkaisemiseksi on käynnistetty hammashoitajien oppisopimuskoulutus.

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat He, jotka lukevat Waasan Päivälehteä

Itsenäisyyspäivän juhla Presidentinlinnassa – teema Yhdessä ja ehkä myös Yhdessä yössä

Tänä vuonna itsenäisyyspäivää juhlietaan Presidentinlinnassa 6. joulukuuta temalla Yhdessä. Tasavallan presidentti Alexander Stubb ja hänen puolisonsa Suzanne Innes-Stubb ovat luvanneet, että teema näkyy kaikessa – jopa siinä, kuinka monta vierasta on mahdutettu Linnassa tänä vuonna samaan

aikaan. Uutisissa kerrottiin jo ennakkoon, että juhlaan on kutsuttu 1 700 vierasta, ja kuuleman mukaan ilmassa on yhteisöllisyyttä... sekä muutama reilu ripaus hartiavoimin koottua kärsivällisyyttä tungoksessa navigointia varten.

Lapin Maut ja Mahtavat Mausteet

Tänä vuonna Linnassa maistellaan Lappia lautasella. Tarjolla on suomalaiskansallisia herkkuja, kuten poroa ja riekkoa, mutta myös kampanisuja, jotka ovat mystisesti selviytyneet tarjoilulistalle paikallisesta kahvilakulttuurista. Järjestäjät lupaavat luonnonmukaisia makuja ja pienviljelijöiden tuotteita – ja huhujen mukaan kutsuvieraat valmistautuvatkin sekä maistelemaan että arvailemaan, mikä herkuista on mitä.

Loimulohippiirakka lie nee selvä kaikille, mutta kampanisu voi vaatia hieman etiketinlukutaitoa ja ehkä kuiskauksen tarjoilijalta.

Musiikkia Kolmessa Kerroksessa – Ja Ehkä Yhdessä Portaikossa

Presidentinlinnan kolme kerrosta täyttyvät tänä vuonna musiikista, ja jotain on luvassa jokaiseen makuun. Pääsalissa Kaartin soittokunta ja Juha Tapio soittavat perinteistä – ehkä myös aikuismaisesti hillittyä – musiikkia. Keltaisessa salissa taas Iiro Rantala Trio ja solistit Helena Juntunen ja Lotta Kuusisto ottavat lavan haltuun jazzin sävelin. Kolmannen kerroksen Salongissa tunnelmaa pitää yllä Younghearted-yhtye, jonka modernit sävelet tuovat Linnanjuhliin ripauksen nuorekasta energiaa ja ehkä herättävät myös muutaman vanhemman vieraan nuoruudenmuistot.

Turkistarhaus muodostaa merkittävän pandemiariskin nykytilassaan

Turkistarhauksen jatkaminen Suomessa edellyttäisi merkittäviä parannuksia bioturvallisuus- ja hygieniatoimiin. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) arvioi eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle antamassaan lausunnossa, että nykyisellään turkistarhaus muodostaa jatkuvan riskin uuden pandemian syntymiselle.

Lausunnon mukaan riskit voivat olla jopa vakavampia kuin koronapandemian kohdalla.

Vaaditaan elintarviketuotannon tasoista hygieniaa THL mukaan turkistarhauksen terveysturvallinen jatkaminen vaatii, että hygienia- ja bioturvallisuustoimet nostetaan vähintään elintarviketuotannon tasolle. Näitä toimia olisi myös valvottava tarkasti.

”Tällä hetkellä turkistarhaus on liian suuri uhka ihmisten hengelle ja terveydelle. Jatkaminen turvallisesti vaatii järeitä toimia, jotka on toteutettava niin kansallisesti kuin EU-tasolla,” toteaa THL

väestön hyvinvoinnista vastaavan osaston johtaja Otto Helve.

Jos tarvittavia toimia ei voida toteuttaa, THL mukaan turkistarhaus tulisi lopettaa kokonaan.

Aiemmat puutteet ja viime vuoden lintuinfluenssaepidemia Maa- ja metsätalousministeriö on tänä vuonna asettanut uusia vaatimuksia turkistarhojen tautisuojaan ja bioturvallisuuden parantamiseksi. Tämä on kuitenkin ollut seurausta pitkään jatkuneista huolista. Jo aiemmin THL ja Työterveyslaitos ovat tuoneet esille turkistarhojen työtekijöiden heikon suojauksen sekä bioturvallisuustoimien

puutteet.

Vuonna 2023 Suomessa todettiin laajalle levinnyt korkeapatogeenisen H5N1-lintuinfluenssan epidemia turkistarhoilla. Virus tappoi suuria määriä eläimiä ja altisti satoja työtekijöitä virukselle, jonka kuolleisuus ihmisten keskuudessa voi olla jopa 50 prosenttia. Suomessa ei todettu ihmistartuntoja.

Turkistarhat virusten muuntumisympäristönä turkistarhoilla kasvatetut eläimet, kuten minkit ja ketut, ovat alttiita influenssaviruksille, jotka tarttuvat esimerkiksi linnuista, sioista ja ihmisistä. Näissä olosuhteissa virukset voivat yhdistyä ja muuntua, mikä voi johtaa uudentyyppisten ja helposti leviävien influenssavirusten syntymiseen.

Asiantuntijat ovat todenneet pandemiariskin olevan merkittävä juuri tämän yhdistymisriskin vuoksi. Monissa Euroopan maissa turkistarhaus onkin jo kielletty, ja esimerkiksi Ruotsi on ryhtynyt toimiin turkistarhauksen asteittaiseksi vähentämiseksi.

Rokotukset eivät poista pandemiariskiä Vaikka H5-lintuinfluenssarokotetta on tarjottu turkistarhojen työtekijöille, THL mukaan rokotukset suojaavat yksittäisiä ihmisiä, mutta eivät estä uusien pandemiavirusten syntymistä. Tämän vuoksi riski jää liian korkeaksi, ellei bioturvallisuuteen panosteta voimakkaasti.

Kansallinen ja kansainvälinen ratkaisu tarpeen Turkistarhauksen tulevaisuus vaatii kansallisia ja EU-tason päätöksiä. THL korostaa, että pandemiariskien hallinta ja kansanterveyden suojeleminen ovat prioriteetteja, jotka voivat edellyttää turkistarhauksen uudelleen arvioimista tai jopa alasa-

joa. (Lähde: THL.fi)

Vaasan kaupunginkirjasto palaa Finnaan – Uudet toiminnot 2.12.2024 alkaen

2. joulukuuta 2024 Vaasan kaupunginkirjasto palaa Finna-verkkokirjastoon, mikä tarkoittaa kirjastokävijöille useita muutoksia ja parannuksia. Kirjautu Finnaan tuttuun tapaan kirjastokortin numerolla ja henkilökohtaisella PIN-koodilla.

Mitä uutta?

Joulukuusta alkaen sovelletaan uutta URL-osoitetta: vaasankirjasto.finna.fi. Jos sinulla on omia tallennettuja hakuja tai suosikkilistoja aiemmassa Areenan verkkokirjastossa, ne eivät siirry automaattisesti Finnaan. Siksi on suositeltavaa tallentaa sisältö manuaalisesti ennen siirtymistä. Finna tarjoaa myös mahdollisuuden linkittää useita kirjastokortteja samalle tilille, jolloin huoltajien on helpompi kerätä lastensa tiedot yhdelle tilille. Toinen muutos on, että mahdollisuus maksaa maksuja verkossa keskeytetään väliaikaisesti. Kirjaston mukaan he toivovat voivansa tarjota verkkomaksamista jälleen keväällä 2025.

Finna – kulttuurin ja tieteen koti

Finna on Kansalliskirjaston hallinnoima palvelu, joka toimii miljoonien kulttuuri- ja tiedeainestojen kokoelmapiisteinä eri puolilta Suomea. Finna.fi kautta kävijät voivat helposti hakea ja käyttää monenlaisia aineistoja

eri kirjastoista ja arkistoista, mikä on erityisen hyödyllistä niille, jotka ovat useiden kirjastojen asiakkaita tai kiinnostuneita etsimään erityyppisistä aineistoista.

Muutosten myötä Vaasan kaupunginkirjasto ottaa askeleen kohti sujuvampaa ja keskitetympää kirjastokokemusta kävijöilleen ja tarjoaa samalla kattavan resurssi- ja palveluvalikoiman. (Lähde: Stinfo)

Nuorten naisten kohtaama väkivalta Suomessa

Tilastokeskuksen tuore tutkimus paljastaa huolestuttavan totuuden: joka viides nuori nainen Suomessa on kokenut vakavaa väkivaltaa tai raiskauksen. Tämä luku korostaa kiireellistä tarvetta puuttua naiseen kohdistuvaan väkivaltaan, erityisesti nuorten naisten osalta. Tutkimus tuo esiin, että väkivalta ei ole yksittäisiä tapauksia vaan laajalle levinnyt ongelma, joka ulottuu niin parisuhteisiin kuin muihin sosiaalisiin ympäristöihin.

Tutkimuksen mukaan nuoret naiset ovat erityisen alttiita kokemaan väkivaltaa. He kohtaavat väkivaltaa sekä fyysisesti että psyykkisesti, ja väkivallan muodot vaihtelevat uhkailusta raiskauksiin. Parisuhdeväkivalta on erityisen yleistä nuorten naisten keskuudessa, ja sen seuraukset voivat olla pitkäaikaisia ja vakavia.

Väkivalta vaikuttaa merkittävästi uhrin elämään. Se voi johtaa fyysisiin vammoihin, psyykkisiin ongelmiin, kuten ahdistukseen ja masennukseen, sekä sosiaalisiin vaikeuksiin. Lisäksi

väkivalta voi rajoittaa uhrin mahdollisuuksia opiskella, työskennellä ja osallistua yhteiskuntaan.

Naisiin kohdistuvan väkivallan syitä on monia. Yhteiskunnalliset normit ja asenteet voivat hyväksyä väkivaltaa, ja miesten asema yhteiskunnassa voi oikeuttaa heitä käyttämään väkivaltaa naisia kohtaan. Myös yksilölliset tekijät, kuten kasvuympäristö ja persoonallisuus, voivat vaikuttaa siihen, että joku käyttää väkivaltaa.

Väkivallan ehkäisemiseksi tarvitaan monenlaisia toimia. On tärkeää puuttua väkivallan juuriin ja muuttaa yhteiskunnan asenteita. Tämä vaatii esimerkiksi koulutusta, tiedottamista ja lainsäädännön kehittämistä. Lisäksi on tärkeää tarjota tukea väkivallan uhreille ja varmistaa, että he saavat tarvitsemaansa apua.

Nuorten naisten kohtaama väkivalta on vakava yhteiskunnallinen ongelma, johon on puututtava välittömästi. Tutkimuksen tulokset korostavat tarvetta lisätä tietoisuutta väkivallasta ja sen seurauksista. On tärkeää, että kaikki yhteiskunnan jäsenet osallistuvat väkivallan ehkäisemiseen ja luovat turvallisemman ympäristön kaikille. Lähde: Tilastokeskus

KELA: Isät hoitavat lapsia aikaisempaa pitkempään

Suomessa toteutettu perhevapaaudistus on tuottanut toivottuja tuloksia, ja isien vanhempainrahapäivien määrä on lähes kaksinkertaistunut. Uudistuksen myötä per-

heiden mahdollisuudet jakaa vanhempainvapaita ovat parantuneet merkittävästi, ja tilastot osoittavat, että vanhempainrahan käyttö on muuttunut joustavammaksi ja tasa-arvoisemmaksi.

Uudistus toi mukanaan muutoksia

Perhevapaaudistus tuli voimaan 4.9.2022, ja se mahdollistaa vanhemmille yhteensä 160 päivää vanhempainrahaa, josta 63 päivää voidaan luovuttaa toiselle vanhemmalle. Omaan käyttöön jää 97 päivää, joita ei voi siirtää. Tämä uusi malli on avannut uusia mahdollisuuksia perheille, sillä päivät voidaan käyttää lapsen 2-vuotissyntymäpäivään saakka. Nyt, kun ensimmäiset uudistuksen aikana syntyneet lapset ovat täytäneet 2 vuotta, voidaan tarkastella, kuinka vanhemmat ovat hyödyntäneet vanhempainrahaa. KELAn tilastojen mukaan isät, jotka ovat saaneet lapsia 4.9.2022 jälkeen, ovat pitäneet keskimäärin 78 vanhempainrahapäivää. Vertailun vuoksi, vuonna 2021 syntyneiden lasten isät pitivät vain 44 päivää, ja vuonna 2020 syntyneiden lasten isät keskimäärin 41 päivää.

Tulevaisuuden suunnitelmat Moskovassa

Varmasti on ihmisiä, jotka haluaisivat nähdä Ukrainan vastaisen sodan loppuvan, mieluummin ennemmin kuin myöhemmin, ja että silloin olisi mahdollista saada aikaan rauhanomainen rinnakkaiselo idän ja lännen välillä ja rauhanomainen yhteistyö, joka hyödyttäisi kaikkia osapuolia.

MUSIIKKIA

Musiikkia sielulle: Vaasa sai ensimmäisen Viola da Gamba-orkesterin

Vaasa sai viime sunnuntaina uuden musiikillisen helmen, kun Viola da Gamba-orkesteri Wasa Consort piti debyyttikonserttinsa kaupungin ortodoksisessa kirkossa. Tämä ainutlaatuinen kokoonpano on ensimmäinen laatuaan Vaasassa, ja sen myötä kaupunki astuu askeleen syvemmälle klassisen musiikin rikkaaseen historiaan.

Viola da gamba -musiikki juontaa juurensa aina 1400-luvun loppupuolelle asti, ja tämän illan konsertissa kuului historian siipien havinaa. Kirkon täytti menneiden vuosisatojen tunnelma, kun Elena

Hämäläinen, Eero Marttila ja Pontus Grans — kaikki kolme kaupunginorkesterin jäseniä — soittivat upeasti yhteen. Heidän taitonsa ja in-tohimonsa herättivät vanhat sävelet eloon ja toivat yleisölle ainutlaatuisen elämyksen.

Ortodoksinen kirkko oli täynnä, eikä se ole ihme, sillä kirkkosalissa on tunnetusti erinomainen akustiikka, joka nosti Wasa Consortin esityksen aivan uudelle tasolle. Kuulijat saivat nauttia kirkkaasta ja täyteläisestä äänimaisemasta, joka antoi tilaa jokaisen soittimen vivahteille ja soljuu lempeästi tilassa.

Mutta on ihmisiä, joilla on täysin erilaiset mielipiteet.

Yksi niistä on tunnetuin venäläinen poliittinen filosofi Alexander Dugin. Hänen on sanottu olevan Putinin ”aivot”, mutta missä määrin hänen näkemyksensä vaikuttaisivat presidenttiin, on todennäköisesti epäselvää. Elokuussa 2022 hänen autoonsa kohdistui pommi-isku. Pommi räjähti, mutta Alexander Dugin ei ollut tuolloin autossa, mutta hänen tyttärensä Daria, joka kuoli hyökkäyksen seurauksena, teki. Venäjän presidentti Vladimir Putin allekirjoitti sitten asetuksen, jolla rohkeuden kunniamerkki myönnettiin postuumisti tyttärelleen,

venäläiselle toimittajalle Darja Duginalle.

Ja mitkä ovat filosofin näkemykset juuri nyt Venäjän tulevaisuudesta? Tässä on lainaus, joka julkaistiin Telegram-kanavalla Kremlin salaisuudet 12. marraskuuta 2024: ”Mutta mobilisoin ne, jotka eivät ymmärrä onnea osallistua sotilaalliseen erikoisoperaatioon. Kun he ovat armeijassa, he ymmärtävät saamansa kunnian. Mene eteenpäin, ota Kiova, hyökkää Pariisiin, Berliiniin ja muihin länsimaisiin pääkaupunkeihin, jotka ovat vihamielisiä meitä kohtaan. Ajatelkaa, kuinka ylevä tehtävä tämä on!”

TAPAHTUMAT

ATENEUM

Gothic Modern - pimeydestä valoon

4. lokakuuta 2024–26. tammikuuta 2025.

Keskiajan ja renessanssin taide tarjosi 20-luvun taiteilijoille emotionaalista materiaalia ja tapoja käsitellä ihmisen perustunteita sekä syntymää, kuolemaa, kärsimystä ja seksuaalisuutta Näyttelyn taiteilijoita ovat Arnold Böcklin, Lucas Cranach vanhempi, Akseli Gallen-Kallela, Vincent van Gogh, Theodor Kittelsen, Käthe Kollwitz, Edvard Munch, Hugo Simberg, Helene Schjerfbeck, Marianne Stokes ja Gustave Van de Woestyne.

Ateneumissa ensiesitelynsä jälkeen näyttely matkustaa Norjan kansallismuseoon ja Wienin ALBERTINA-museoon, jossa sen kuratoivat Vibeke Waallann Hansen ja Cynthia Osiecki (kuraattorit, kansallismuseo, Norja) ja Ralph Gleis (johtaja, Alte Nationalgalerie).

Näyttelyä täydennetään kattavalla näyttelyluettelolla

RUSK

19-23.11.24

Kamarimusiikkia Pietarsaareessa
Kaipuun kauneus
Kansainvälistä luovuutta vuoden pimeimpään aikaan
ruskfestival.fi

KOTIRANNAN TYÖVÄENTALO

22.11.2024 klo 19

Eino Gröhn konsertissa

KAUPPATORI

JOULUN AVAJAISET

23-24.11.2024

Markus Lytts & Ralf Nyqvist, Krista Siegfriids & Mark Levengood, Kuula-opiston Etradi-kuoro, solisti

Alicja Musielak, Aava-kiertun eläimiä, Arne Alligator & Viidakkorumpu

TIKANOJA:

UUDEEN TAIDETAPAHTUMA VAASASSA

Eero Järnefeltin näyttely avautuu 23.11.2024

RITZ

16.11.24

KLO 14 JA 19
AUTIOTALO
Musikaali Dingo-huomasta
www.ritz.fi

Ooppera ja baletti, Helsinki

Leevi Madetojan ooppera
Pohjalaiset
22.11.2024 – 4.1.2025
<https://oopperabaletti.fi/>

BLACK FRIDAY

Perjantaina 29.11.24
Vuoden suurin ostos-päivä mm elektroniikan suhteen

RITZ

30.11.24

KLO 14 JA 19
BADDING-MUSIKAALI
www.ritz.fi

STUNDARS

1.12.24

Joulumarkkinat

Kristiinankaupungin 375-vuotisjuhlakonsertti

5.12.24 klo 18
Kristiinankaupungin kirkko
www.baroque.com

KAUNEISET BAROKI-JOULULAULUT

Kolminaisuuden kirkko
8.12.24 klo 18.39

Vaasa Baroque Ensemble ystävien kanssa
www.baroque.com

VASA SÄNGARGILLE

Joulukonsertti

Vaasan kirkossa
Perjantai 20.12 klo 20.00 ja lauantai 21.12 klo 18.00

Rakkaimmat joululaulumme ja kolme uutta sovitusta Mikael Svarvarin moderneista joululauluista. Vierailija on tähtiteno-ri Markus Nykänen. Konsertissa on mukana myös urkuri Jimi Järvinen.

LUX HELSINKI

8.-12.1.2025

Suomen loistavin valofestivaali, Lux Helsinki, on vuosittain järjestettävä valofestivaali, joka levittäytyy ympäri Helsinkiä tammikuun alussa loppiaisen tienoilla. Tapahtuma esittelee monipuolisesti valotaiteen eri muotoja. Tuomiokirkko on yleensä aivan erityinen nähtävyyksi festivaalilla. Eli jos tammikuun alussa olet menossa Helsin-

kiin, niin käy katsomassa.

www.luxhelsinki.fi

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

Tosca-ooppera
Ensi-ilta 12.1.2025
<https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/vaasan-kaupunginteatteri/tosca/>

TIETEIDEN YÖ

9.1.2025 Helsingissä

Tieteiden yö on tieteen oma kaupunkitapahtuma Helsingissä. Vuosittain tammikuussa järjestettävää tapahtumaa vietetään seuraavan kerran torstaina 9.1.2025. Kirjava ohjelmanjärjestäjien joukko takaa sen, että illan ja yön aikana päästään nauttimaan niin mukana olosta luuennoista kuin oivaltamisesta itse tekemällä. Kaikkiin Tieteiden yön tapahtumiin on vapaa pääsy!

Meillä on kesäisin Tieteiden yö Vaasassa. Milloin me saamme Tieteiden yön talvella? <https://www.tieteidenyo.fi/>

MEDIAKIELI (ruotsiksi) 2025: Seminaari

Vaasa 22.-23. tammikuuta 2025.
Mediespråk 2025 -tapahtuman järjestävät Ruotsalainen lehdistöpalvelu ja Åbo Akademin elinikäisen oppimisen keskus.

Hufvudstadsbladet, Ab:n, HSS Median, ÅU Median, Ruotsin julkisten koulujen ystävien,

Åbo Akademin säätiön, Ruotsin kulttuurirahaston, Harry Schaumanin säätiön ja Konstsamfundetin kanssa.

Mediespråkin kielijohdajat ovat Jennie Storgård, Minna Levälähti ja Leni Sundman Ruotsalaisessa lehdistöpalvelusta (SPT).

Tammikuussa 2024 seminaari järjestettiin Helsingin Hanasaaressa.

<https://www.mediesprak.fi/seminariet/>

KOKOLAN TALVIHARMONIKKA 2025

Karleby vinteraccordon

8.-15.2.2025

Kokolan Talviharmoinnikka on vuonna 1998 aloittanut musiikkifestivaali Kokkolassa

ILMAJOEN MUSIIKKIFESTIVAALI

”Isoviha” 1713-1721”
6.-15.6.2025

”Tämä voimakas ja ajankohtainen ooppera tuo vihan vuodet ja esi-isimme kohtalot takaisin Kyrönjoen rannoille. Big Wrath on järkyttävä ja ravitseva tarina perhesiteistä, äidinrakkautesta, sinnikkyydestä ja yhteistyön voimasta tietyn ajan kuluessa, kun Venäjän julma hyökkäyssota Suomea vastaan poltti Pohjanmaan mustaksi maaksi.”
www.musiikkijuhlat.fi

KORSHOLMAN MUSIIKKIJUHLAT

23.7.-30.7.2025

”Korsholman Musiikkijuhlat 2024 ja Tove Teuvalla -ooppera ovat ohi ja syksy lähestyy. Nyt työskentelemme jo kesän 2025 Musiikkijuhlien parissa. Haluamme kuitenkin palata vielä heinä-elokuun lämpimiin päiviin ja festivaalitunnelmiin.”
Korsholman Musiikkijuhlat järjestetään ensi vuonna 23.-30.7.2025.

TEATTERI

Keväällä kaikenlaista kivaa! Vaasan kaupunginteatterin lavalla odotettuja vierailuesityksiä

Arja Koriseva, Kuva: Motopark Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0

Vaasan kaupunginteatterin kevätkausi 2025 tarjoaa monipuolisen kattauksen upeita vierailuesityksiä, jotka varmasti lämmittävät ja koskettavat katsojia. Teatterin Romeo-näyttämölle saapuvat tänä keväänä kolme odotettua esitystä: Arja Korisevan juhlakonsertti Leipää, Lempee ja Lämpö 35 vuotta, Sirpa Kähkösen ja Seela Sellan tähdittämä Vihreä sali soi sekä Juha Vainion lauluihin perustuva Vanhoja poikia.

Ensimmäisenä nähdään Arja Korisevan juhlakonsertti Leipää, Lempee ja Lämpö 35 vuotta, joka tuo sunnuntaina 16. helmikuuta lavalle ripaus menneiden vuosien nostalgiaa. Koriseva esittää tuttuja klassikkosävelmiään aina tulisista tangoista musikaalisävelmiin yhdessä viisihenkeisen Fortuna-orkesterin kanssa. Konsertti lupaa iloa ja sydämellistä musiikin juhlaa – täydellinen alku kevään teatterikaudelle!

Maaliskuussa Romeo-näyttämölle saapuu Sirpa Kähkösen koskettava ja monitaiteinen teos Vihreä sali soi, joka

pohjautuu Kähkösen romaaneihin Muistoruoho ja Vihreä sali. Lauantaina 8. maaliskuuta esitettävä teos käsittelee rakkautta, joka ylittää elämän ja kuoleman rajat, sekä luonnon tarjoamaa lohtua ja kauneutta. Näyttelijälegenda Seela Sella tuo tekstin eloon lukijana, ja Kähkönen itse toimii kertojana. Soprano Pia Freundin ja pianisti Kristian Attilan musiikki täydentää esityksen ainutlaatuisen tunnelman.

Kevään vierailuesitykset kruunaa Vanhoja poikia -musiikinäytelmä, joka saapuu Vaasan kaupunginteatteriin keskiviikkona 9. huhtikuuta. Tämä rakastettu näytelmä on kerännyt yleisön suosion aiemmilla esityseroillaan. Näytelmässä neljä miestä kohtaavat Saimaalla ja jakavat tarinoita, toiveita ja unelmia Juha Vainion ikimuistoisten laulujen siivittämänä. Lavalla nähdään karismaattiset konkarit Taneli Mäkelä, Esko Roine, Tuomas Uusitalo ja Puntti Valtonen, ja live-musiikista vastaa Antti Paalasan ja Kiharakolmion yhtye.

Lähde: Kaupunginteatterin tiedote

ILMASTONMUUTOS

2024: Vuosi, jolloin ylitimme 1,5 asteen kynnyksen

Copernicuksen ilmastomuutospalvelu (C3S) on antanut karun varoituksen: vuodesta 2024 on tulossa ensimmäinen ennätysellinen vuosi, joka ylittää kriittisen 1,5 celsiusasteen lämpenemiskynnyksen. Tämä synkkä virstanpylväs, joka hahmoteltiin äskettäisessä lehdistötiedotteessa, korostaa välittömien ja päättävien ilmastotoimien kiireellistä tarvetta.

C3S on yhdessä Copernicuksen ilmankin seurantapalvelun (CAMS) kanssa seurannut ja analysoinut huolellisesti keskeisiä ilmastotiedonkantoja. Heidän tietonsa paljastavat huolestuttavan suuntauksen nopeasti nousevista globaaleista lämpötiloista, jotka johtuvat kasvihuonekaasupäästöjen jatkuvasta kasvusta.

1,5 celsiusasteen kynnyksen ylittymisen seuraukset ovat kauaskantoisia ja mahdollisesti katastrofaalisia. Tutkijat varoittavat useammin kaammista lämpöallo-

ista, kuivuudesta, tulvista ja merenpinnan noususta. Nämä äärimmäiset sääilmiöt vaikuttavat suhteettomasti haavoittuviin yhteisöihin ja ekosysteemeihin maailmanlaajuisesti.

Tämän kriisin torjumiseksi C3S ja CAMS korostavat tietojensa ja oivallustensa hyödyntämisen tärkeyttä. Copernicus-dataa hyödyntämällä poliittiset päättäjät, tutkijat ja yritykset voivat tehdä tietoon perustuvia päätöksiä, kehittää tehokkaita strategioita ilmastomuutokseen sopeutumiseksi ja sen hillitsemiseksi sekä nopeuttaa siirtymistä kestävään tulevaisuuteen.

Keskeisiä aloja, joilla Copernicus-datalla voi olla merkittävä vaikutus, ovat seuraavat:

Uusiutuvan energian optimointi: Aurinko- ja tuulipotentialin arviointi uusiutuvan energian tuotannon maksimoimiseksi.

Ilmastomuutosennusteet: Tulevien ilmastotilanteiden ennustaminen suunnittelu- ja

investointipäätösten tueksi.

Kasvihuonekaasujen seuranta: Päästöjen ja pitoisuuksien seuranta lähteiden tunnistamiseksi ja lieventämispolitiikkojen tehokkuuden arvioimiseksi.

Copernicus-datan maksuton saatavuus tekee siitä arvokkaan resurssin kaikille, jotka työskentelevät ilmastomuutoksen parissa. Valjastamalla tämän datan voiman voimme yhdessä työskennellä kohti kestävämpää ja selviytymiskykyisempää planeettaa.

Maailman kokoontuessa COP29-kokoukseen C3S:n tulokset ovat karu muistutus ilmastokriisin kiireellisyydestä. On välttämätöntä, että maailman johtajat ryhtyvät rohkeisiin toimiin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, investoivat puhtaaseen teknologiaan ja suojelevat haavoittuvia yhteisöjä. Planeettamme tulevaisuus riippuu siitä.

Lähde: C3S Tiedote 11.11.2024

ILMASTONMUUTOS

Kaupunkien lämpökuplat tekevät kaupungeista epämukavia – ja epäterveellisiä

Kaupunkiemme kasvaessa kasvaa myös piilevä uhka: kaupunkien lämpö. Tämä ilmiö on enemmän kuin vain tavallinen kesän epämukavuus; Se nostaa lämpötilat tasolle, joka vaikuttaa terveyteen, tuottavuuteen ja ympäristöön. Laajoista betonialueista, jotka vangitsevat auringon lämmön, ilmastointilaitteisiin, jotka työntävät lämmintä ilmaa takaisin kaduille, kaupunkien lämpöä ohjaavat inhimilliset kehitysmallit ja, ironista kyllä, pyrkimyksemme jäähtyä. Vaikutukset tuntuvat laajasti, erityisesti helleaaltojen aikana, jolloin nämä alueet voivat olla useita asteita lämpimämpiä kuin maaseutuympäristönsä - ilmiö, joka tunnetaan nimellä ”kaupunkien lämpösaareke” -vaikutus. Onneksi on olemassa useita strategioita, joita kaupungit voivat ottaa käyttöön tämän kasvavan ongelman ratkaisemiseksi-

si.

Kaupunkien lämmön ongelma

Kaupunkien lämpösaarekevaikutus johtuu pääasiassa materiaaleista, kuten asfaltista, betonista ja metallista, jotka absorboivat, vangitsevat ja säteilevät lämpöä. Toisin kuin luonnonmaisemat, jotka säilyttävät kosteuden ja tarjoavat varjoa, näillä kaupunkipinnoilla on rajallinen kyky jäähtyä, mikä luo kuuman ilman kerroksen, joka viipyy kaupungeissa. Ilmavirran estävät korkeat rakennukset lisäävät lämpöä entisestään, ja kun väestö kasvaa edelleen kaupunkialueilla, ilmastoinnin käytöstä on tullut välttämätöntä. Ironista kyllä, ilmastointilaitteet päästävät myös hukkalämpöä, mikä lämmittää ulkoympäristöä entisestään.

Tämä yhdistetty lämpöaltistus ei vain tee kaupunkielämästä epämukavaa - se tekee siitä vaaralli-

sen. Liiallinen kuumuus voi johtaa kuivumiseen, lämpöuupumukseen ja jopa tappavaan lämpöhalvaukseen, erityisesti haavoittuville ryhmille, kuten vanhuksille, lapsille ja niille, joilla on jo olemassa olevia terveysolosuhteita. Lisäksi korkeat lämpötilat pahentavat ilmansaasteita, koska alailmakehän otsoni, savusumun komponentti, muodostuu helpommin kuumuudessa. Siten hengitysongelmista kärsiville ihmisille kuumat kaupunkiympäristöt voivat olla erityisen haitallisia.

Ratkaisut kaupunkitilojen jäädyttämiseen

Kaupunkien lämpöön puuttuminen edellyttää luontopohjaisten ratkaisujen, innovatiivisen kaupunkisuunnittelun ja yhteisön toiminnan yhdistelmää. Luomalla viilempiä, vihreämpiä ja varjoisempia tiloja kaupungit voivat parantaa sekä asukkaidensa mu-

kavuutta että terveyttä. Joitakin tehokkaita ratkaisuja ovat:

1. Viheralueiden ja kaupunkipuitten lisääminen. Puistot, viherkatot ja kaupunkipuut ovat tehokkaita tapoja lieventää kaupunkien lämpöä. Viheralueet tarjoavat varjoa ja vapauttavat kosteutta haihtumisprosessilla, joka jäädyttää ympäröivää ilmaa. Erityisesti puilla on useita etuja: ne imevät hiilidioksidia, suodattavat epäpuhtauksia ja alentavat pintalämpötiloja tarjoamalla varjoa. Tutkimukset osoittavat, että naapurustot, joissa on runsaasti vehreyttä, voivat olla jopa viisi astetta viileämpiä kuin ympäröivät alueet, joilla ei ole vihreää peittoa. Lisäksi puistojen ja viheralueiden lisääminen tarjoaa sosiaalisia ja virkistysmahdollisuuksia, jotka parantavat yleistä elämänlaatua.

2. Heijastavien ja läpäisevien materiaalien käyt-

tö

Kaupunki-infrastruktuurissa käytetyillä materiaaleilla on keskeinen rooli lämmönhallinnassa. Heijastavien materiaalien käyttö rakennuksissa, katoissa ja jalkakäytävillä voi auttaa vähentämään pintojen absorboiman lämmön määrää. Valkoiset tai vaaleat materiaalit heijastavat enemmän auringonvaloa kuin tummat, mikä estää pintoja kuumentamasta yhtä paljon. Viileät katot – sellaiset, jotka on päällystetty materiaaleilla, jotka on suunniteltu heijastamaan enemmän auringonvaloa – voivat olla erityisen tehokkaita. Läpäisevät materiaalit, kuten huopakainen päällyste, voivat auttaa vähentämään lämpöä päästämällä sadeveden suodattamaan läpi, jäädyttämällä pintaa ja estämällä liiallisen valumisen.

3. Viherkatot ja -seinät. Kasvillisuuden peittämät viherkatot eivät vain

auta eristämään rakennuksia, vaan tarjoavat myös lisää viheralueita, jotka lieventävät lämpöä. Lisäämällä maa- ja kasvikerroksia rakennusten katoille ne alentavat pintalämpötilaa ja imevät sadevettä, mikä lievittää kaupunkien viemärintijärjestelmiin kohdistuvaa painetta. Samoin viherseinät – pystysuorat puutarhat rakennusten sivuilla – voivat auttaa varjostamaan rakenteita, viilentämään ympäröivää ilmaa ja parantamaan ilmanlaatua. Nämä vihreät pinnat tarjoavat myös miellyttävän esteettisen vetovoiman integroimalla luonnon kauneuden kaupunkiympäristöön.

4. Suunnittelu luonnollista ilmanvaihtoa varten Ilmavirran priorisoiva kaupunkisuunnittelu ja arkkitehtoninen suunnittelu voivat vähentää huomattavasti lämmönpidätyskykyä kaupungeissa. Kapeat kadut ja tiiviisti pakatut rakennukset rajoittavat ilmanvaihtoa ja luovat ”lämpökamioneita”, jotka vangitsevat kuumaa ilmaa rakenteiden väliin. Suunnittelemalla avoimia tiloja, leveämpiä katuja ja tuulenvireitä, jotka helpottavat ilmavirtausta, kaupungit voivat vähentää loukkuun jäänyttä lämpöä. Myös rakennusorientaatiolla ja materiaaleilla voi olla merkitystä; Esimerkiksi ikkunoiden ja tuuletusaukkojen sijoittaminen vallitsevien tuulien hyödyntämiseksi voi edistää luonnollista jäähdytystä rakennuksissa, mikä vähentää ilmastoinnin tarvetta.

5. Yhteisön toiminta ja tietoisuus Yhteisölähtöiset aloitteet voivat auttaa lisäämään tietoisuutta ja edistämään yhteistyötä kaupunkien lämmön torjunnassa. Naapurustoryhmät ja pa-

ikallisneuvostot voivat järjestää puiden istutuskampanjoita, kannustaa viileiden kattojen asentamiseen ja tarjota asukkaille tietoa kuumuudesta selviytymisestä kesän huippukuukausina. Julkiset jäähdytyskeskukset, varjostetut kauttakulkupysäkit ja nesteytysasemat voivat myös tarjota helpotusta äärimmäisten helleaaltojen aikana varmistuen, että ihmisillä, erityisesti haavoittuvilla, on turvallinen tila jäähtyä.

6. Teknologian käyttö kaupunkien lämmön seurannassa ja lieventämisessä Innovatiivisella teknologialla voi olla merkitystä kaupunkien lämmön torjunnassa. Kaupungit käyttävät yhä enemmän lämpökameroita ja antureita tunnistamaan ”kuumia pisteitä”, joissa lämpötilat ovat korkeimmat. Näiden tietojen avulla kunnat voivat priorisoida vaikuttavia alueita toimenpiteille, kuten puiden istuttamiselle, heijastaville materiaaleille tai julkisille jäähdytysasemille. Lisäksi älykäs kaupunkitekniikka, kuten mukautuva katuvalaistus ja energiatehokkaat rakennusjärjestelmät, voivat vähentää lämpöpäästöjä vähentämällä energian kokonaiskysyntää.

Viilempien kaupunkien tulevaisuus

Vaikka on selvää, että kaupunkien lämpö on vakava haaste, se on myös mahdollisuus miettiä uudelleen lähestymistapaamme kaupunkisuunnitteluun ja kehittämiseen. Integroimalla luonnollisia ratkaisuja, rakentamalla kestävämpää infrastruktuuria ja edistämällä ilmastotietoista suunnittelua voidaan luoda kaupunkia, jotka ovat sekä viileämpiä että ter-

veellisempiä. Singaporen ja Los Angelesin kaltaiset kaupungit ovat jo ottaneet suuria harppauksia ottamalla käyttöön laajamittaisia viherkatto-ohjelmia, laajentamalla puiden latvustoja ja kokeilemalla viileitä jalkakäytäviä. Niiden menestys toimii mallina ja osoittaa, miten kaupunkialueet voivat luoda kestävästä tasapainon

ihmisten tarpeiden ja ympäristön sietokyvyn välille.

Asukkaille viileämmät kaupungit tarkoittavat mukavampia ja nautinnollisempia ulkotiloja. Haavoittuville väestöryhmille nämä muutokset voivat merkitä eroa turvallisuuden ja riskin välillä helleaallon aikana. Kaupunkien lämmön käsittely voi olla haas-

tavaa, mutta yhteisillä ponnisteluilla kaupungit ympäri maailmaa voivat vastata tähän testiin ja luoda kaupunkialueita, jotka eivät ole vain mukavampia vaan viime kädessä joustavampia ja kestävämpiä.

KIRJALLISUUS

Uusi kustantaja Suomessa: Libraria

Sture Holm

Nyt kun painettu kirja on saamassa takaisin paikkansa kulttuurin keskiossa, uusi kustantaja on nähnyt päivänvalon Hangossa. Libraria on tämän jännittävän suomenruotsalaisen kirjakustantajan nimi, jonka perustivat Sture Holm ja Christoffer Holm. Kustantajan tavoitteena on julkaista kirjoja, jotka jäävät usein suurten kustantajien varjoon, ja pienemmille toimijoille, jotka voivat täyttää tämän tarpeen, on selkeä kysyntä.

Tämä on varmasti rohkea ja niin kiitettävä aloite! Kirjojen julkaiseminen pienessä maassamme ja vielä pienemmässä kieliryhmässämme on tärkeää, mutta se ei voi koskaan olla kannattavaa liiketoimintaa.

Monipuolinen julkaisu-toiminta

Libraria julkaisee syksyllä 2024 joukon ni-

mikkeitä, mukaan lukien: Tietokirjoja, jotka nostavat esiin ajankohtaisia aiheita ja mielenkiintoisia näkökulmia.

Nuortenkirjat suunnattu nuoremmalle sukupolvelle ja kannustavat lukemaan.

Rikoskomediat, jotka lupaavat viihdyttää ja kiehtoa lukijoita.

Yksi odotetuimmista julkaisuista on Hangon huviloista kertova kirja, joka julkaistaan sekä ruotsiksi että suomeksi. Kirja on erityisen merkittävä, koska se julkaistaan Hangon kaupungin 150-vuotisjuhlavuoden yhteydessä.

Visio Librarian takana
Sturella ja Christoffer Holmilla on vahva visio Librariasta. He haluavat luoda alustan kirjailijoille, joiden on vaikea tavoittaa suurempien kustantajien kautta. Keskittymällä laadukaisiin ja ainutlaatuisiin tarinoihin he haluavat

edistää kirjallista monimuotoisuutta Suomessa. Sture Holm on haastattelussa kertonut, että he näkevät paljon potentiaalia suomenruotsalaista näkökulmaa heijastavien ja laajemman yleisön tavoittavien kirjojen julkaisemisessa. ”Haluamme antaa äänen tarinoille, jotka ansaitsevat tulla kuulluiksi”, hän sanoo.

Lentävä lähtö!

Tähänastisen lyhyen toimintansa aikana kustantaja on julkaissut jo parikymmentä kirjaa ja tahti näyttää jatkuvan.

Osa kasvavaa trendiä

Libraria on osa kasvavaa trendiä, jossa pienten kustantajien merkitys kirjateollisuudessa kasvaa. Ainutlaatuisten ja niche-pelien kysynnän kasvaessa tulevaisuus näyttää valoisalta näille pienemmille toimijoille. Kustantajan tavoitteena on tulla merkittäväksi toimijaksi suomalaisessa kirjallisuuskentässä

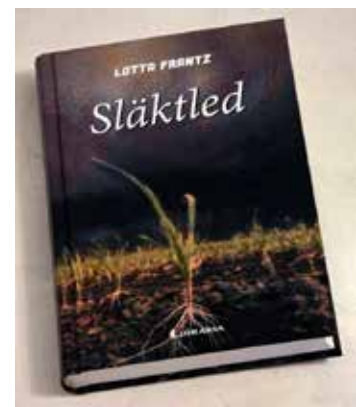
ja edistää rikkaampaa kulttuuria.

Sukututkimusromaanin Pohjanmaalta

Charlotta Franzin kirjoittama kirja Släktled

en. Tutustuminen olosuhteisiin 100 vuotta sitten, se voi olla terveellistä ja palkitsevaa nuoremmalle sukupolvellemme.

Romaanissa saamme

on yksi kirjoista, jotka kustantaja Libraria on julkaissut tänä vuonna. Romanin kaksi ensimmäistä sivua kertovat dramaattisesta tapahtumasta: Tyttö Signe syntyy, mutta hänen äitinsä kuolee synnytyksessä. Signen elämä Pohjanmaan tasangolla on rankkaa, kuten lähes kaikkien muidenkin viime vuosisadan alussa syntyneid-

seurata Signea, hänen lapsiaan ja lapsenlapsiaan lähes vuosisadan ajan. Ja – me kaikki, jotka olemme syntyneet Pohjanmaan tasangoilla, tunnistamme itsemme! Charlotta Franz asuu Maksamaalla. Tarina on fiktiivinen, mutta kertoo eletystä elämästä, hän sanoo kiitossanoissaan.

TAIDENÄYTTELY

Vaasan taiteilijat Fanny Churberg ja Alexandra Frosterus kevään Ateneumin näyttelyssä – Rajoja ylittämässä muuttaa käsitystämme 1900-luvun naistaiteilijoista

Fanny Churberg Tyttöjä rannalla 1869

Keväällä 2025 Ateneum nostaa esiin 1900-luvun naistaiteilijoita uraauurtavassa näyttelyssä Boundary Crossers – 1900-luvun kiertävät naistaiteilijat. 7. maaliskuuta - 24. elokuuta vierailijoita hemmotellaan monipuolisella kertomuksella siitä, kuinka rohkeat naiset suurista esteistä huolimatta kamppailivat taiteen luomiseksi ja aikansa vaikuttamiseksi. Esillä on muun muassa kaksi vaasalaista nimekästä nimeä: Fanny Churberg ja Alexandra Frosterus-Sältin.

Uraauurtavaa työtä taiteen tutkimuksessa

Ateneumin amanuenssin Anne-Maria Pennosen kuratoima näyttely valottaa uudella tavalla useita taiteilijoita, jotka ovat aiemmin jääneet miespuolisten aikalaistensa varjoon. Yli 50 naistaiteilijan teokset

Pohjoismaista, Baltiasta, Saksasta ja Puolasta kuvaavat heidän elämäänsä ja teoksiaan, joita leimaavat usein vastoinkäymiset, luovuus ja rajat ylittävät tavoitteet.

Taiteilijat matkustivat Saksaan – 1900-luvun taidekeskukseen – opiskelemaan ja luomaan. Täällä he kehittivät taitojaan rajallista koulutusmahdollisuuksista huolimatta, koska naiset ohjattiin usein yksityisiin opintoihin tai erityisiin naisten taidekouluihin. Vaativat ja riskialttiit matkat näkyivät myös aihevalinnoissa: kukat, asetelmat ja muotokuvat olivat usein helpommin lähestyttävää aiheita kuin maisemat, koska naisten liikkumisvapautta rajoitettiin.

Fanny Churberg ja Alexandra Frosterus-Sältin – paikallisia ikoneja kansainväli-

sellä näyttämöllä Tunteita herättävistä maisemistaan tunnettu Fanny Churberg ja kunnioitusta herättänyt Alexandra Frosterus-Sältin edustavat saman taistelun kahta puolta. Ne symboloivat sitä, miten naiset uhmasivat odotuksia ja lunastivat paikkansa miesvaltaisessa taidemaailmassa. Churberg ja Frosterus ovat paitsi osa suomalaista taidehistoriaa, myös laajempaa kansainvälistä liikettä naisten oikeuksien ja taiteen tunnustamisen puolesta.

Historiallinen ja taiteellinen kuvaus

Näyttely tarjoaa paitsi katsauksen taiteilijoiden elämään, myös kuvan ajasta. Naiset taistelivat unelmiensa puolesta aikana, jolloin äänioikeus oli kaukainen ajatus ja avioliitto merkitsi usein taiteellisen

uran päättymistä. Tällaisilla esikuvillaan he raivasivat tietä myöhemmille sukupolville, muun muassa Helene Schjerfbeckille ja Ellen Thesleffille.

Ateneum tarjoaa korvaamattoman mahdollisuuden nähdä teoksia, joita ei ole koskaan aiemmin ollut esillä Suomessa, monet niistä lainassa arvostetuista museoista, kuten Alte Nationalgalerie Saksassa ja Nationalmuseum Ruotsissa. Lisäksi esitellään pioneeri Hilda Olsonin, Suomen ensimmäisen naispuolisen tieteellisen kuvittajan, teoksia. Kansainvälinen yhteistyö ja syventäminen

Näyttely on toteutettu yhteistyössä Düsseldorfin Kunstpalastin kanssa, jossa versio näyttelystä esitetään myöhemmin syksyllä 2025. Näyttelyyn liittyy laaja ruotsin-, suomen- ja englan-

ninkielinen katalogi, jonka kansainvälisten tutkijoiden artikkelit syventävät ymmärrystä naistaiteilijoiden elämästä ja teoksista.

Kunnianosoitus niille, jotka rikkoivat rajoja Boundary Crossing on enemmän kuin näyttely – se juhlistaa aikansa rajoja uhmanneiden naisten rohkeutta, näkemystä ja taiteellista voimaa. Vaasalaisille se on ainutlaatuinen mahdollisuus nähdä kaksi kaupungin omaa taiteilijaa kansainvälisessä kontekstissa ja samalla pohtia, kuinka pitkälle olemme päässeet – ja kuinka paljon meillä on vielä opittavaa historiasta.

Näyttely avautuu 7. maaliskuuta 2025 ja kestää 24. elokuuta asti Helsingin Ateneumissa. Älä missaa mahdollisuutta tavata näitä rikkovia naistaiteilijoita. (Lähde: Ateneum/STTinfo)

TAIDE

Tulviva kylpyhuone Kuntsin taidemuseossa – Meta Isæus-Berlinin laaja yksityisnäyttely debytoi Suomessa

Ruotsalainen nykyaiteilija Meta Isæus-Berlin tuo teoksensa Suomeen laajassa yksityisnäyttelyssä Kuntsin modernin taiteen museossa Vaasassa.

Filosofi-niminen näyttely avautuu 2. marraskuuta 2024 ja kestää 30. maaliskuuta 2025 asti, ja se esittelee noin 50 teoksen valikoiman Isæus-Berlinin 30-vuotisen taiteellisen uran ajalta, mukaan lukien kymmenen uutta installaatiota, joita ei ole koskaan ennen nähty Suomessa.

Meta Isæus-Berlin on tunnettu ruotsalainen nykyaiteilija, jonka työt hämärtävät usein unen ja todellisuuden välisiä rajoja. Hänen ainutlaatuisuutensa, jolle on ominaista sekoitus surrealismia, symboliikkaa ja kotimaista kuvastoa, on kiehtonut yleisöä ympäri maailmaa.

Vuonna 1963 syntyneen Isæus-Berlinin taiteellista matkaa on leimannut jatkuva alitajunnan ja arjen tutkiminen. Hänen installaatioissaan, maalauksissaan ja veistoksissaan on usein kotimaisia esineitä, kuten tuoleja, sänkyjä ja pöytiä, jotka on muutettu arvoituksellisiksi ja unenomaisiksi sävellyksiksi.

Yksi hänen silmiinpistävimmistä teoksistaan, ”Tuoli sängyn vieressä”, on ahdistava ja herättävä teos, joka kutsuu katsojat pohtimaan unen, unien ja alitajunnan luonnetta. Tuoli, näennäisesti taval-

linen esine, on sijoitettu sängyn viereen, mikä viittaa hetkeen siirtymisestä valveillaolon ja unen välillä. Karu valkoinen väripaletti ja minimalistinen sommittelu luovat hiljaisuuden ja itsetutkiskelun tunteen.

Isæus-Berlinin teokset viittaavat usein historiallisiin ja mytologisiin kertomuksiin. Hän saa inspiraatiota muinaisista myyteistä, saduista ja uskonnollisesta ikonografiasta ja kuvittelee nämä tarinat uudelleen nykyaikaisessa kontekstissa. Hänen maalauksissaan on usein hahmoja, jotka näyttävät sekä tutuilta että vierailta, unenomaisissa tiloissa tai mukana arvoituksellisissa rituaaleissa.

Taiteilijan kyky luoda tunnelmaa ja salaperäisyyttä on yksi hänen suurimmista vahvuksistaan. Hänen teoksensa herättävät usein nostalgian ja kaipauksen tunteen ja kutsuvat katsojan sukeltamaan omiin muistoihinsa ja unelmiinsa. Alitajuntaa tutkimalla Isæus-Berlin tarjoaa välähdyksen ihmisen psyyken kätkeytyistä syvyyksistä.

Viime vuosina Isæus-Berlin on saanut kansainvälistä tunnustusta osallistumalla arvostettuihin näyttelyihin, kuten Venetsian biennaaliin ja Istanbulin biennaaliin. Hänen töitään on merkittävässä kokoelmassa ympäri maailmaa, kuten Moderna Museetissa Tukholmassa ja nykyaiteen museossa Los Angelesissa.

Olitpa kokenut taiteen ystävä tai satunnainen tarkkailija, Meta Isæus-Berlinin työt kiehtovat ja inspiroivat varmasti. Hänen kykynsä muuttaa tavallinen poikkeukselliseksi tekee hänestä yhden aikamme merkittävimmistä nykyaiteilijoista.

Isæus-Berlinin taide ei tarjoa suoraa vastauksia, vaan jättää katsojalle tilaa tulkita ja pohtia omia kokemuksiaan. Vaasan näyt-

telyyn on lainattu teoksia myös merkittävistä ruotsalaisista museoista, kuten Moderna Museetista ja Malmön taidemuseosta. Lisäksi on julkaistu luettelo, jossa taiteilija jakaa tulkintojaan ja luovia prosessejaan.

Yksi näyttelyn kiinnostavimmista kohteista on kylpyhuone, jonka rakentamisen on rahoittanut Gröndalin veljesten säätiö. Sitä ei voi kuvailla, se on nähtävä!

Näyttely on merkittävä kansainvälinen taide-tapahtuma Suomessa, ja Meta Isæus-Berlinin vahva läsnäolo Kuntsin-museossa kutsuu katsojan näkemään tuttuja paikkoja ja esineitä uusien runollisin silmin.

Näyttely on avoinna 2. marraskuuta 2024 – 30. maaliskuuta 2025 Kuntsin modernin taiteen museossa Vaasassa.

Tämä tavallisesti Tukholman Modärna Museetissa oleva taideteos on valmistettu vuonna 1993. Seinällä on 2000 vedellä täytettyä silikonikäsinettä.

TAIDENÄYTTELY

Eero Järnefeltin näyttelyssä kiehtovat luonnon suuret ja pienet teemat. Näyttely avautuu Tikanojan taidekodissa 23 marraskuuta

Tikanojan taidekodissa nähdään 23 marraskuuta lähtien mestarillisen luonto- ja henkilökuvaajan, tunnetta ja totuutta etsineen Eero Järnefeltin (1863–1937) koko uraa käsitävä näyttely. Kokonaisuus esittelee kosmopoliitin kulttuuriperheen kasvatin mittavaa tuotantoa sekä taiteilijan merkitystä Suomen taiteelle sekä suomalaisuudelle. Monipuoliset luontokuvaukset saavat pohtimaan, onko taiteilijan 1800- ja 1900-luvuilla kuvaamaa luontoa enää olemassa.

Järnefelt pyrki tavoittamaan teoksiinsa olennaisen

Eero Järnefeltin taide kumpuaa hänen sukunsa kiinnostavasta kulttuuri-taustasta, ja sitä leimaa olennaisten piirteiden tavoittaminen yhtä lailla luonnosta kuin ihmisistä. Taiteilija osasi kuvata aiheitaan yksityiskohtaisen tarkasti, herkän tunnelmallisesti ja juhlavan monumentaalisesti.

Näyttely valottaa Järnefeltin maisemaja ihmiskäsityksen eri puolia. Se tuo tietoa myös Järnefeltin suvusta, hänen perheestään, opintomatkoista, koti-oloista Tuusu-

lanjärven Suvirannassa ja hänen taiteensa liittymisestä aikaan-sa suomalaisuusajattelun.

Järnefeltin maalaukset luonnosta ja maisemat Koliilta saavat pohtimaan, onko taiteilijan 1800- ja 1900-luvuilla kuvaamaa luontoa enää olemassa – ja mikä on suhteemme luontoon ja maisemiin tänä päivänä. Taiteilijan teok-sissa samanarvoisen kohtelun saavat niin komeat vaaramaiset kuin vesi-leinikin ja rentukan herkätkä yksityiskohdat.

Järnefelt tunnetaan myös aikansa merkikihenkilöistä tekemistään muoto-kuvista. Mukana ovat esimerkiksi kiinnostavat muotokuvat toimittaja, toh-tori ja kansanedustaja Tekla Hultinista sekä vankien ja vähäosaisten aut-tamiseen elämänsä omistaneesta Mathilda Wredestä.

Näyttelyssä on myös lasten kanssa vieraileville suunniteltu reitti, joka herät-telee katsomaan teoksia ja keskustelemaan niistä lasten näkökulmasta.

Näyttelyn kuraattori on Ateneumin intendentti Timo Huusko. Suurin osa teok-sista on peräisin Kansallisgallerian kokoelmasta, mutta mukana on myös runsaasti lainoja muista museoista ja yksityiskokoelmista. Esillä on yli 200 teosta.

Näyttelyn yhteydessä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi julkaistava näytte-lyluetelo tuo esiin uutta tietoa ja tutkimusta Järnefeltin suvusta, perhees-tä, matkoista ja hänen kotioloistaan Suvirannassa. Kirjan on toimittanut Ateneumin amanuensis Hanne Selkokari ja sen kirjoittajia ovat Timo Huusko, Anna-Maria von Bonsdorff, Julia Donner, Teemu Keskisarja, Minna Maijala, Tutta Palin ja Hanne Selkokari.

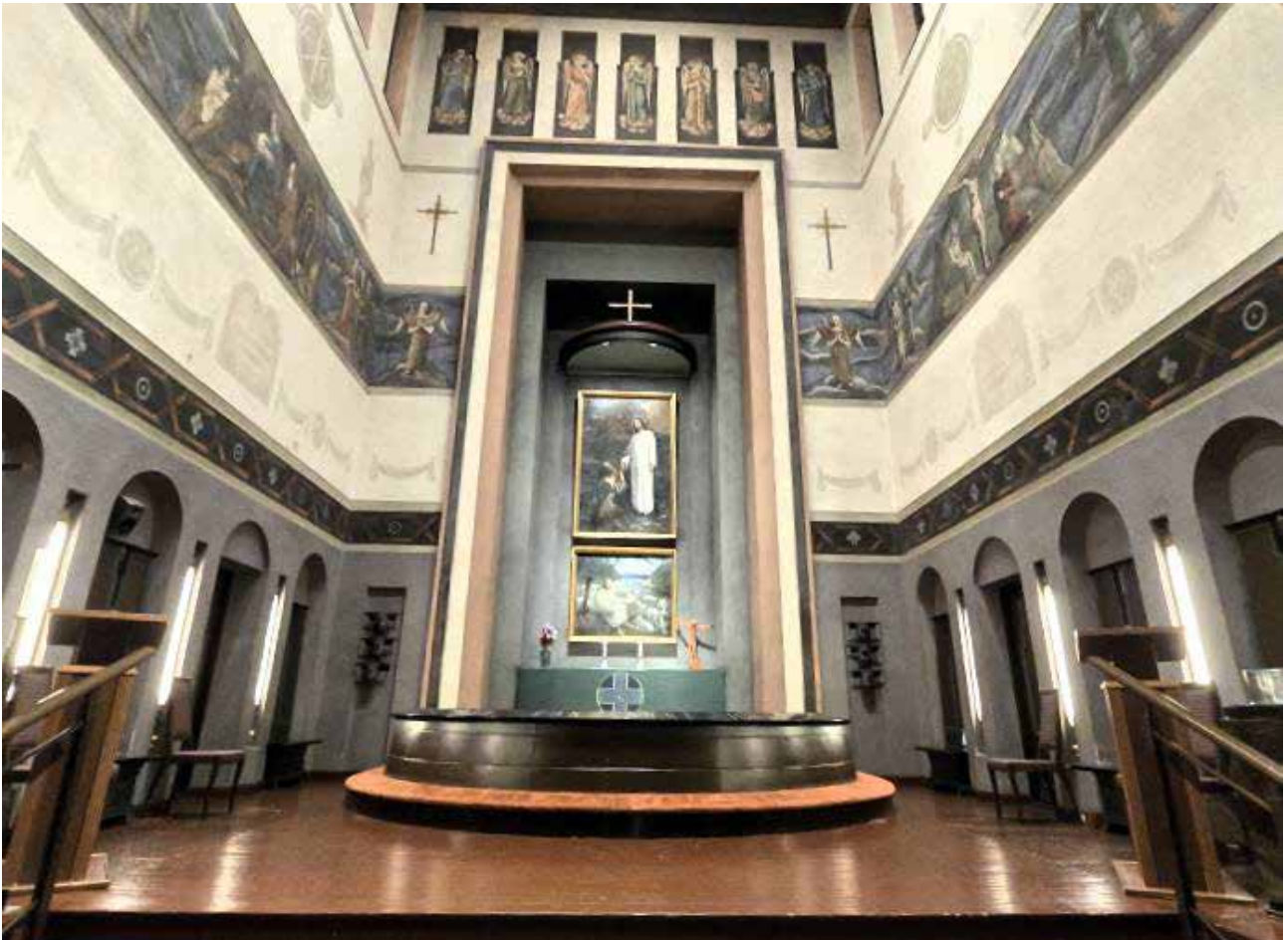
Suvun vaikutus suomalaiseen kulttuuri-elämään oli valtava

Näyttelyssä voi tutustua myös Järnefeltiin perheeseen ja lähisukuun, joiden vaikutus 1800- ja 1900-lukujen vaihteen taiteeseen ja kulttuuriin oli valtava. Järnefeltin sisarukset, kriitik-ko Kasper, kirjailija Arvid, muusikko Armas sekä myöhemmin Jean Sibe-liuksen puolisona tunnettu Aino muistetaan paitsi kuvataiteen, kirjallisuuden ja musiikin tekijöinä, myös osana laajempaa kulttuuri-toimijoiden verkostoa.

Eero Järnefeltin isä Alexander Järnefelt otti suomalaiskansallisen liikkeen kehittämisen elämäntehtäväkseen. Äiti Elisabeth Järnefelt muistetaan erityisesti kirjallisesta salongistaan, jonka tunnetuin osallistuja oli Juhani Aho. (Ateneum.fi)

EERO JÄRNEFELTIN ALTARITAUULUT

Eero Järnefeltin näyttely avautuu Tikanojalla – alttaritaulut jäävät kirkkoihin

Jyväskylän Taulumäen kirkon alttari

Tikanojan taidekoti avaa 23. marraskuuta vaikuttavan näyttelyn, joka esittelee Eero Järnefeltin (1863–1937) tuotantoa. Näyttely tarjoaa kattavan katsauksen tämän suomalaisen mestarin taiteeseen, mutta yksi Järnefeltin teosryhmä jää tällä kertaa näkemättä: alttaritaulut.

On ymmärrettävää, että alttaritauluja ei voida siirtää näyttelyyn, sillä ne ovat suurikokoisia ja usein pysyvästi kiinnitettyjä osaksi kirkkojen sisustusta. Tämä ei kuitenkaan vähennä niiden taiteellista ja historiallista arvoa, ja näyttelyssä vierailijat pääsevät ihailemaan alttaritauluista otettuja kuvia.

Kuusi alttaritaulua neljällä vuosikymmenellä

Eero Järnefelt maalasi elämänsä aikana kuusi alttaritaulua, jotka koristavat

kirkkoja eri puolilla Suomea. Hänen alttariteoksiaan voi ihailla muun muassa Keuruun uudessa kirkossa, Jyväskylän Taulumäen kirkossa, Littoisten kirkossa, Raahan kirkossa sekä Helsingin Johanneksenkirkossa.

Näistä tunnetuin lienee Jyväskylän Taulumäen kirkon alttaritaulu, joka on poikkeuksellinen kahden taideteoksen kokonaisuus. Yläosassa on Järnefeltin teos ”Kristus käy veden päällä” (1892–1893), joka säilyi ihmeellisesti Taulumäen ensimmäisen kirkon tulipalosta. Alempana kokonaisuutta täydentää jyvaskyläläisen Jonas Heiskan maalaus ”Jeesus – Hyvä Paimen” (1929).

Vaikka Järnefeltin alttaritauluja ei nyt pääse näkemään fyysisesti Tikanojan näyttelyssä, niistä välittyvä

harras tunnelma ja mestarillinen käsiala ovat nähtävissä näiden kuvien välityksellä.

Näyttely on avoinna Tikanojan taidekodissa 23.11.2024 alkaen.

Erik (Eero) Nikolai Järnefelt (8. marraskuuta 1863 Viipuri – 15. marraskuuta 1937 Helsinki) oli suomalainen taidemaalari ja professori (1912). Järnefeltin tunnetuimpia töitä ovat maalaukset Kolm. maisemista ja muotokuvat aikansa merkikhenkilöistä.

Vasemmalla hänen omakuvansa.

Ylhäällä Liedon kirkon alttaritautu, alla Helsingin Johanneskirkon atttari

YHTEISKUNTA

Klikkaa muutokseen? Clicktivismi ja slacktivismi

Mikä on clicktivismi ja slacktivismi?

Oletko koskaan jakanut törkeää uutisartikkelia sosiaalisessa mediassa, allekirjoittanut online-vetoomuksen tai osallistunut digitaaliseen mielenosoitukseen?

Jos näin on, olet ehkä alitajuisesti osallistunut klikkivismin ja slacktivismin ilmiöihin.

Nämä tutkijoiden Jevgeni Morozovin ja Alice Marwickin vuonna 2017 keksimät termit kuvaavat aktivismin muotoa, jota toteutetaan verkossa. Kyse on tuen osoittamisesta aatteelle nap-

sauttamalla painiketta, jakamalla kuva tai kirjoittamalla kommentti. Se on yksinkertaista, nopeaa ja vaatii vain vähän sitoutumista.

Klikkivismi keskittyy yksittäisiin klikkauksiin, jotka muodostavat digitaalisen aktivismin perustan, kuten vetoomuksen allekirjoittamiseen tai linkin jakamiseen.

Slacktivismi on yleisempi termi, joka viittaa käsitykseen, että digitaalinen aktivismi on usein pinnallista eikä johda todelliseen muutokseen.

Miksi se on ongelmallista?

Vaikka voi tuntua hyvältä tehdä jotain, vaikka kuinka pientä, sinulle tärkeän asian puolesta, kritisoidaan klikkivismisiä ja slacktivismisiä. Kriitikot uskovat, että:

Se ei korvaa todellista

toimintaa: napin painallus tai kuvan jakaminen ei ole sama asia kuin mielenosoitukseen osallistuminen, rahan lahjoittaminen tai poliittisiin prosesseihin osallistuminen.

Se voi luoda illuusion muutoksesta: Se voi antaa väärän tunteen siitä, että olet tehnyt jotain muuttaaksesi maailmaa, vaikka teoillasi ei olisi paljon vaikutusta.

Se voi heikentää syvällisempää sitoutumista: Tekemällä ”aktivistina” olemisesta niin helppoa, klikkivismi voi tehdä ihmisistä vähemmän todennäköisiä osallistumaan vaativampiin aktivismin muotoihin.

Sitä voidaan manipuloida: Suuria määriä napsautuksia ja tykkäyksiä voidaan käyttää päätöksentekoprosesseihin va-

ikuttamiseen ja väärän kuvan luomiseen yleisestä mielipiteestä.

Keskustelu ja demokratia Toinen klikkivismin ongelma on se, että se voi heikentää demokraattista prosessia. Terve demokratia edellyttää tietoon perustuvaa ja vivahteikasta keskustelua tärkeistä kysymyksistä. Kun luotamme yksinkertaisiin tykkäyspainikkeisiin ja nopeisiin reaktioihin sosiaalisessa mediassa, vaarana on, että menetämme kyvyn käydä syvempiä keskusteluja ja omaksua erilaisia näkökulmia.

Mitä siis voimme tehdä?

On tärkeää muistaa, että digitaalinen aktivismi ei ole täysin hyödytöntä. Se voi olla tapa lisätä tietoisuutta tärkeistä asioista ja mobilisoida ih-

misiä. Mutta todellisen muutoksen luomiseen tarvitaan enemmän kuin vain muutama napsautus. Edistääksemme mielekkäämpää ja demokraattisempaa keskustelua voimme:

Osallistu paikallisiin asioihin: Osallistu paikallisiin kokouksiin, kirjoita poliitikoillemme ja osallistu vapaaehtoistyöhön.

Tue muutoksen puolesta toimivia organisaatioita: lahjoita rahaa, liity jäseneksi tai levitä sanaa työstään.

Syvennä osaamistamme: Lue sinulle tärkeistä asioista ja pyri ymmärtämään eri näkökulmia.

Käy kriittisiä keskusteluja muiden kanssa: Keskustele tärkeistä asioista ystävien, perheen ja työtovereiden kanssa.

MUSEO

Lenin-museo sulki ovensa 3 marraskuuta Suomalaisen yhteiskunnan kausi loppui 15 helmikuuta avautuu samassa paikassa "Nootti"-museo

Suomen puhutuimpiin museoille tai arkistoille.

matkailukohteisiin kuuluva Lenin-museo Tampereella sulkee marraskuussa ovensa lopullisesti. Museon hallitus on tehnyt päätöksen usean vuoden taloudellisten vaikeuksien jälkeen.

Vuonna 1946 käyttöön vihitty museo on ollut kiistanalainen paikka vuosien varrella. Sitä on sekä ylistetty tärkeänä osana Suomen historiaa että kritisoitu diktaattorin ihannoinnista. Museossa on ollut esillä esineitä Leninin elämästä ja tuotannosta, ja se on ollut suosittu kohde sekä suomalaisten että ulkomaisten vierailijoiden keskuudessa.

Kiistanalainen tarina

Lenin-museo on aina ollut kiistanalainen paikka. Toisaalta museolla on ollut tärkeä rooli Suomen historian sekä Suomen ja Neuvostoliiton välisen suhteen dokumentoinnissa. Toisaalta museota on kritisoitu miljoonien ihmisten kuolemasta vastuussa olevan diktaattorin ylistämisestä.

Lenin-museon sulkeminen herättää epäilemättä voimakkaita reaktioita. Monille se on merkki siitä, että aikakausi on mennyt haudaan. Toisille se on helputus.

"Vaikea päätös"

"Tämä on erittäin vaikea päätös tehdä." "Mutta huolellisen harkinnan jälkeen olemme tulleet siihen tulokseen, että museon pyörittäminen ei ole enää kestävää."

Viime vuosina museolla on ollut vaikeuksia houkutella kävijöitä, kävijät Venäjältä ovat kadonneet kokonaan ja tulot ovat laskeneet jyrkästi. Lisäksi museon ylläpitoon on tullut yhä vaikeammaksi löytää rahoitusta.

Mitä kokoelmille tapahtuu?

Mitä museo tapahtuu, ei ole vielä päätetty. Keskustellaan esineiden lahjoittamisesta muille

ASTRONOMIA

Juno - Luotain, joka ottaa upeita kuvia Jupiterista. Tässä muutama hämmästyttävä uusi kuva!

Taiteilijan kopio JUNOsta Jupiterin yläpuolella.
NASA/JPL

Tekijänoikeudettomuus

Juno-avaruusalus on NASAn vaikuttava projekti, joka auttaa meitä ymmärtämään enemmän Jupiterista, aurinkokuntamme suurimmasta planeetasta. Juno lähetettiin avaruuteen vuonna 2011 ja saavutti Jupiterin vuonna 2016 viiden avaruudessa vietetyn vuoden jälkeen. Juno on sittemmin antanut meille joi-tain yksityiskohtaisim-mista ja kiehtovimmista kuvista Jupiterista, joita olemme koskaan nähne-et.

Mikä on Juno ja miksi se lähetettiin Jupiteriin?

Juno rakennettiin tutkimaan Jupiterin kaasukehää, magneettikenttää ja sisäistä rakennetta. Jupiter on jättiläinen planeetta, jossa on kaasuja, kuten vetyä ja heliumia, ja tutkijat haluavat tietää enemmän siitä, miten Jupiter muodostui ja mikä on piilossa paksujen pilvien alla. Tutkimalla Jupiteria tutkijat toivovat myös oppivansa lisää siitä, miten muut aurinkokuntamme planeetat luotiin.

Juno matkusti yli 2,8 miljardia kilometriä päästäkseen Jupiteriin. Siellä se alkoi kiertää planeettaa polaarisisällä kiertoradalla, mikä

tarkoittaa, että se lentää sekä Jupiterin pohjois- että etelänavan yli. Kiertoradallaan Juno ottaa paljon kuvia ja kerää dataa analysoidakseen Jupiterin myrskyjä, napavaloja ja pilvimuodostelmia.

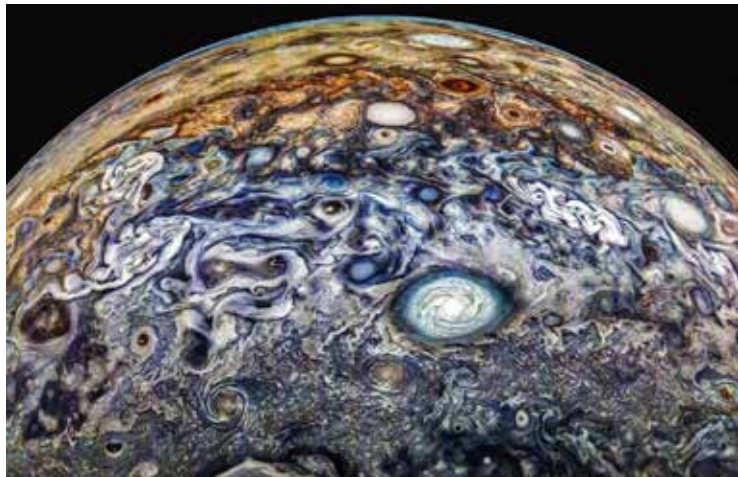
Yksi suurimmista löydöistä tähän mennessä on, että Jupiterin polaariset valot (aurora) ovat vahvempia kuin maapallolla näkemämme. Juno on myös paljastanut, että Jupiterilla on suuria myrskyjä, jotka voivat olla satoja vuosia vanhoja. Kuuluisin on Suuri punainen piste, valtava myrsky, joka on niin suuri, että koko maapallo mahtuisi sen sisään!

Junon kuvat ovat kiehtoneet sekä tutkijoita että suurta yleisöä. JunoCam-niminen kamera on rakennettu ottamaan lähikuvia planeetan pilvipeitteestä ja ilmakehästä. Junosta saamissamme kuvissa näkyy pyöriäviä pilviä kauniissa väreissä, valtavia myrskyjä ja väri-käs napavalo, joka loistaa planeetan pinnalla. Kuvat ovat niin yksityiskohtaisia, että voimme nähdä, kuinka Jupiterin kaasut liikkuvat ja luovat hämmästyttäviä kuvioita. JunoCam oli alun perin tarkoitettu käytettäväksi vain muutaman kuukauden

ajan, mutta koska kuvat ovat niin arvokkaita ja kauniita, kamera jatkaa kuvien ottamista kaukana alkuperäisestä suunnitelmastaan.

Junon piti saada tehtävänsä päätökseen vuonna 2021, mutta NASA on pidentänyt tehtävää vuoteen 2025, koska Jupiterista on vielä paljon opittavaa. Juno jatkaa Jupiterin kaasukehän, kuiden ja jopa renkaiden tutkimista – mistä tiedämme hyvin vähän. Jokainen uusi kuva ja analyysi auttaa meitä ymmärtämään hieman enemmän aurinkokunnan arvoituksellisimmasta jättiläisestä.

Juno on uraauurtava avaruusluotain, joka on tuonut meidät lähemmäksi Jupiteria kuin koskaan ennen. Junon kuvien ja datan kautta opimme lisää aurinkokunnan suurimmasta planeetasta, sen myrskyistä ja salaisuuksista. Junon kuvat Jupiterista eivät ole vain kauniita taideteoksia; Ne ovat portti syvempään ymmärrykseen paikastamme maailmankaikkeudessa. Junon ansiosta saamme nähdä uskomattomia kuvia, jotka muistuttavat meitä siitä, kuinka hämmästyttävä ja monipuolinen universumimme on.

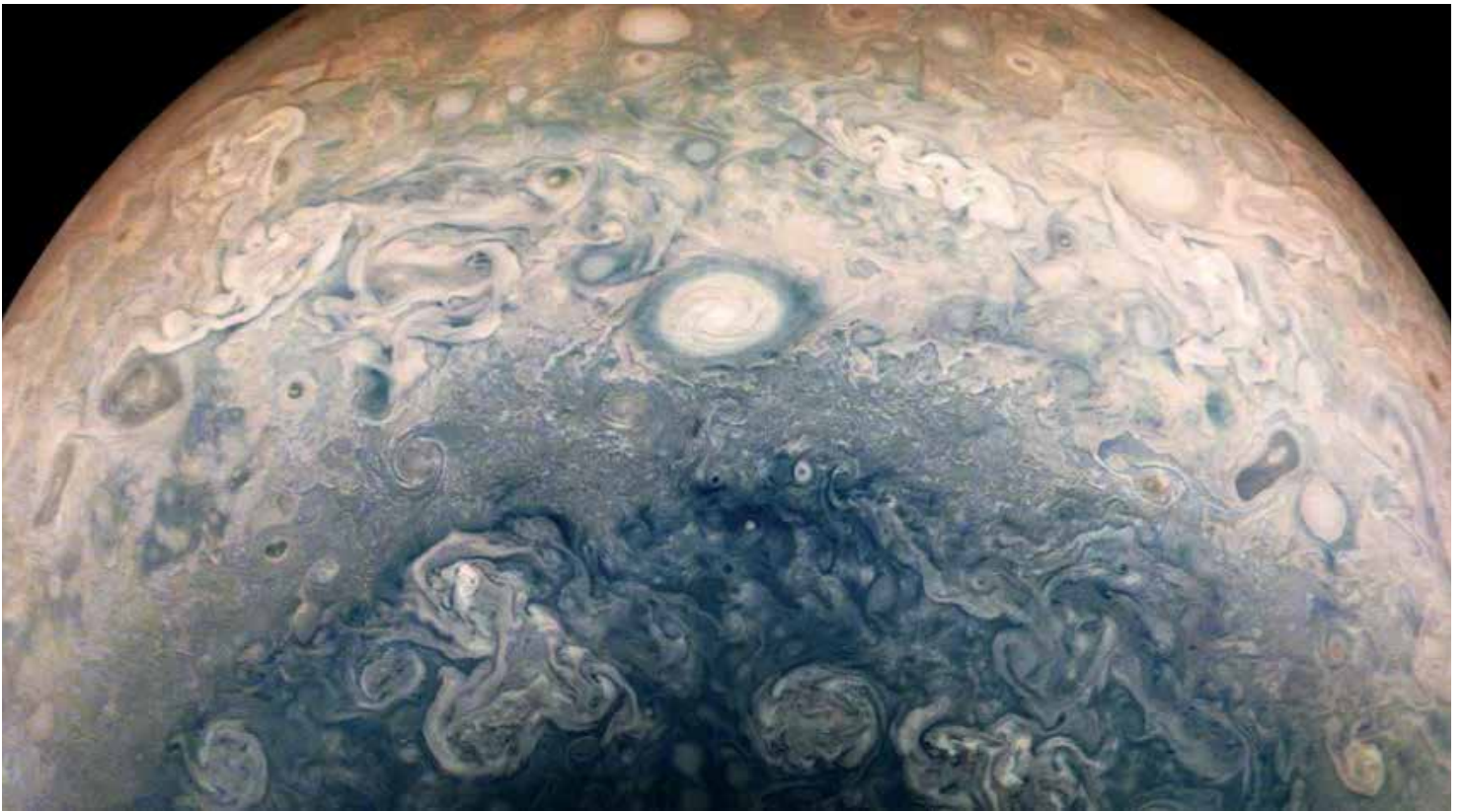
Kuva: Juno otti sen 66. lähilentoa aikana ja Jackie Branc käsitteli sitä edelleen. Lähde: NASA / SwRI / MSSS / Jackie Branc © CC BY 3.0

Jupiterin suuri punainen piste

NASAn Juno-luotain vangitsi tämän silmiinpistävän näkyvän Jupiterin suuresta punaisesta pisteestä ja myrskyisästä eteläisestä pallonpuoliskosta kaasujättiläisen läheisen lennon aikana. Kuvat otettiin 12. helmikuuta 2019 klo 9.59–10.39 PST, Junon 17. tieteellisen Jupiter-ohituksen aikana. Kuvien tekohetkellä luotain oli 16 700 mailin (26 900 kilometrin) ja 59 300 mailin (95 400 kilometrin) välillä Jupiterin pilvien yläpuolella, leveysasteella noin 40–74 astetta etelään. Kansalaistutkija Kevin M. Gill loi tämän kuvan käyttämällä JunoCam-kameran tietoja. Huomaa, että alkuperäiset kuvat otettiin hyvin lähellä Jupiterin pilviä ja heijastettiin näyttämään palloita jälkikäsitelyssä. JunoCamsin raakakuvat ovat yleisön saatavilla missionjuno.swri.edu/junocam tutkittavaksi ja käsiteltäväksi. Lisätietoja Junosta löytyy verkosta osoitteesta nasa.gov/juno ja missionjuno.swri.edu. JPL (Jet Propulsion Laboratory) hallinnoi päätutkija Scott Boltonin Juno-tehtävää Southwest Research Institutessa San Antoniossa. Juno on osa NASAn New Frontiers -ohjelmaa, jota hallinnoidaan NASAn Marshallin avaruuslentokeskuksessa Huntsvillessä, Alabamassa. Luotaimen rakensi Lockheed Martin Space Systems Denverissä. Caltech Pasadenassa, Kaliforniassa, hallinnoi NASAn JPL:ää. Lähde: NASA/JPL-Caltech/SwRI/MSSS/Kevin M. Gill Tekijänoikeudettomuus

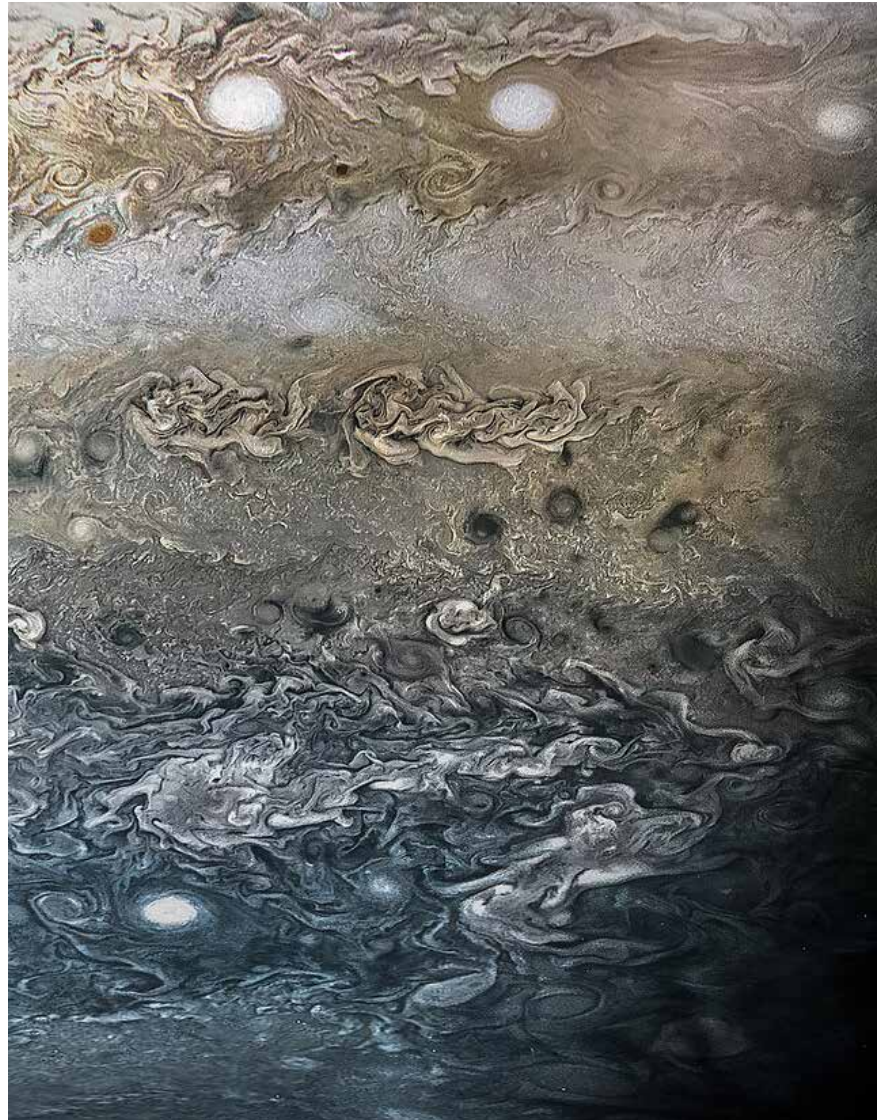

Junon 66. lähilennon aikana ottama kuva, jonka jälkeen Jackie Branc käsittelee sitä edelleen. NASA / SwRI / MSSS / Jackie Branc CC BY 3.0

Junon ottama kuva Jupiterista
Nova Dawnin astrovalokuvaus
Creative Commons Nimeä-Jaa Samoin 4.0

Jupiter - Juno sulje lento 6 - 19 toukokuu 2017 , Uudistettu ja kontrastia parannettu.
NASA/JPL-Caltech/SwRI/MSSS/Kevin M. Gill
Kevin Gill, Los Angeles, Kalifornia, Yhdysvallat
Creative Commons Nimeä 2.0

ASTROLOGIA

Jupiter retrogade ja sen seuraukset: Pidä kiinni ha- tuistasi ja horoskoopeistasi!

Tänä talvena, 9. lokakuuta 2024 - 4. helmikuuta 2025, kun Jupiter näyttää menevät taaksepäin (niin sanottu Jupiter retrogade), valmistaudu kosmisten omi-
tuisuuksien kauteen, ylimitoitettuihin ta-
voitteisiin ja mahdol-
lisesti haluan lukea
muinaiset myytit (tai
horoskooppisi) uu-
delleen kohotetulla
kulmakarvalla.

Kun kuulemme, että Jupiter – suuri, kaasumainen jätti-
läinen ja äärimmäinen ast-
rologinen hyvä kaveri – on
”perääntymässä”, mielem-
me hyppää välittömästi ek-
sistentiaalisen huojunnan
kauteen. Jupiter, viisauden,
laajentumisen ja vaurau-
den hallitsija (ja mahdolli-
sesti ”sen yhden ystävän”
epämääräiset neuvot),
yleensä suihkuttaa meille
siunauksia. Mutta kun taak-
sepäin osuu? Kaikki vedot
ovat pois päältä! Jupiter pe-
rääntymässä voi tarkoittaa
”liikaa hyvää asiaa” tai pa-
hempaa, ”ei tarpeeksi hyvää
asiaa”. Astrologeille ja ast-
rologian ystäville se on kuin
joku laittaisi elämäsi kos-
miseen tehosekoittimeen,
heittäisi Jupiter-mehua ja
osuisi ”kaaokseen”.

Joten mikä tarkalleen on Jupiter retrogade?

Tieteellisesti Jupiterin pe-
rääntyminen on ajanjakso,
jolloin Jupiter näyttää liik-
kuvan taaksepäin taivaal-
la, koska Maan kiertorata
ohittaa Jupiterin vastaavilla
taivaallisilla kilparadoillaan.
Tämä peruutus tapahtuu
noin kerran vuodessa ja
kestää noin neljä kuukautta.
Muinaisilla astrologeilla ei
ollut teleskooppeja tai av-
aruusaluksia (tai TikTokia)
selittämään tätä taivaallista
vaihtoa, joten he päättivät,
että Jupiterin täytyy hen-

gähtää, ehkä miettiä uudel-
leen elämänvalintojaan. Ja
jos Jupiter, mahtava kasvun
hallitsija, arvioi uudelleen,
on vain oikeudenmukaista,
että me pelkät kuolevaiset
teemme samoin, eikö niin?
Astrologinen ennuste:
enemmän itseapua, vähem-
män apua tähdiltä

Kun Jupiter perääntyy,
astrologit sanovat, että on
sisäisen kasvun aika ulkoi-
sen laajenemisen sijaan.
Unohda suuret likeyrityk-
set, suuret lommat ja ehkä
jopa se ärtyisä hiusväri, jota
harkitsit - on aika miettiä, ei
kuluttaa! Jupiterin perään-
tyminen rohkaisee meitä
katsomaan sisäänpäin, ajat-
telemaan syvästi valinto-
jamme ja ihannetapaukses-
sa välttämään halua muuttaa
pieneen mökkiin metsässä
”löytääksemme itsemme”.

Jupiter hallitsee filosofiaa
ja korkeampaa oppimista,
joten perääntymisen aika-
na viisas asia saattaa olla
vain pieni pohdinta: ”Tarvi-
tustenko todella 17 kasvia
asunnossani?” tai ”Ehkä
nuo filosofian verkkokurs-
sit eivät sittenkään olleet
tuhlausta!” Perääntyminen
osuu usein samaan aikaan
myös tavoitteidemme mu-
toksen kanssa. Aivan kuten
Jupiter painaa jarrua eteen-
päin suuntautuvassa liikke-
essään, saatamme huomata
harkitsevamme uudelleen
tavoitteita ja suuntaavamme
unelmat uudelleen. Tämä ei
tarkoita tavoitteiden hylkää-
mistä – se tarkoittaa niiden
vahvistamista. (Tai ehkä
vain vähemmän naurettavaa.)

Jupiterin perääntymisen historialliset seuraukset: Sekoitus pahuutta ja ma- jesteettisuutta

Koko historian ajan Jupi-
terin perääntyminen on
näkynyt melko monimen-
taalisten hetkien aikana.
Muinaisessa Roomassa he
eivät ehkä tienneet Jupite-
rin perääntymistä maassa
olevasta reiästä, mutta he
tiesivät, että outoja asioita

näytti tapahtuvan, kun Jupi-
ter meni ”omituiseksi”. Esi-
merkiksi keisari Augustus
konsultoi joskus astrologe-
ja Jupiterin perääntymisen
aikana nähdäkseen, oliko
Rooman omaisuus muuttu-
massa (vaikka hän ei luul-
tavasti kysynyt rakkauselä-
mästään).

Ja sitten on keskiaika:
Jupiterin perääntymisen
huhuttiin olevan huono
enne kuninkaille ja val-
loittajille. Ritarit menivät
taisteluun vasta, kun
Jupiter oli suotuisassa
asemassa. Muuten mie-
kat pysyivät tuppeina, ja
ritarit keskittyivät jous-
tingiin, lampaanjuhliin
tai mihin tahansa, mitä he
tekivät vapaapäivinä.
Jopa tutkimusmatkojen
sanottiin olevan ”taak-
sepäin varovaisia”, ja
astrologit varoittivat meri-
miehiä ja tutkimusmat-
kailijoita, että Jupiterin
taaksepäin suuntautuva
katse ei ehkä lupaa hy-
vää uusille pyrkimyksille
(etenkin uusille mante-
reille).

Retrogradinen selviyty-

mispakkauksesi: peru- sasiat

Jos haluat selviytyä Jupi-
terin perääntymisestä
muinaisen filosofin - tai
suosikki podcast-astro-
logisi - kaikella armolla,
tässä on joitain parhaita
vinkkejä, joiden avulla
saat kaiken irti tästä ajas-
ta:

Päiväkirja suurista suun-
nitelmistasi - Se, että si-
nun ei pitäisi toimia suur-
ten ideoidesi mukaan, ei
tarkoita, että sinun ei
pitäisi ajatella niitä. Kir-
joita ylös nuo villit unet;
Niiden toteuttamisessa
on aina jälkimmäistä pe-
rääntymistä.

Heijasta, älä hylkää -
Jupiterin perääntymises-
sä on kyse uudelleenar-
vioinnista. Ennen kuin
hylkää suuren projektin
tai suhteen, katso, tar-
vitseeko se vain vähän
säättää.

Omaksu viisautta yli nok-
keluuden – Jupiter on
viisas, ei ärhäkkä. Jätä
sarkasmi sivuun ja keski-
ty muiden kohottamiseen
(vaikka se olisi niinkin

yksinkertaista kuin jon-
kun uuden huistyylin ke-
huminen).

Hylkää ylellisyys - Pe-
rääntymisen aikana ylel-
lisyyksiin tuhmaaminen
saattaa johtaa vain ka-
tumukseen. Joten ehkä
ohita koirasi luonnolli-
sen kokoinen veistos tai
kolmikerroksinen puhal-
lettava joulupukki (kyllä,
vaikka se olisi alennuk-
sessa).

Tarkista horoskooppi-
si - Planeetan kaaoksen
aikoina ei ole haittaa
nähdä, mitä suosikkiast-
rologillasi on sanottavaa.
Joskus pieni kosminen
varmuus on kaikki, mitä
tarvitsemme.

Joten siinä se on. Jupi-
terin perääntyminen
saattaa heittää kosmisen
jakoavaimen suunnitel-
miimme, mutta se avaa
myös oven laadukkaal-
le sieluntutkimukselle
ja pienelle taivaalliselle
naurulle. Älä huoli – pian
Jupiter palaa normaalille
polulleen, ja niin toivot-
tavasti mekin.

TERVEYS

Ihmelääke Ozempic auttaa kaikkeen? Ei auta, mutta...

Ozempic – huume, joka on valloittanut maailman myrskyn ja josta on nopeasti tullut keskustelunaihe sekä lääketieteellisissä piireissä että suuren yleisön keskuudessa.

Käytetään ensisijaisesti tyyppin 2 diabeteksen hallintaan, mutta se liittyy myös laihtumiseen, parantuneeseen sydämen terveyteen ja viimeksi siinä toivossa, että sillä voi olla jopa hidastava vaikutus Alzheimerin tautiin. Tämä lääke on herättänyt monia kysymyksiä sen potentiaalista ja myös joitain huolenaiheita sen sivuvaikutuksista ja eettisistä vaikutuksista. Onko Ozempic todella ihmelääke, joka voi ratkaista kaiken – vai onko syytä suhtautua siihen tietyllä skeptisyydellä?

Mitä Ozempic oikein on?

Ozempic ei ole vain uusi villityslääke laihtumiseen. Pohjimmiltaan se on lääke tyyppin 2 diabeteksen hoitoon, ja sen vaikuttava aine, semaglutidi, on niin kutsuttu GLP-1-reseptoriagonisti. Tämä aine jäljittelee kehon luonnollista hormonia, joka auttaa säätämään verensokeritasoa. Stimuloimalla insuliinin eritystä, kun verensokeri on koholla, ja vähentämällä sokerin tuotantoa maksasta, Ozempic auttaa diabeetikkoja hallitsemaan sairauttaan. Verensokerin pitäminen hallinnassa on ratkaisevan tärkeää pitkäaikaisten komplikaatioiden, kuten hermovaurioiden, munuaisongelmien ja sydänsairauksien, välttämiseksi. Siinä mielessä Ozempic on selkeä menestys.

Mutta mikä todella teki Ozempicista puheenaiheen, oli sen odottamaton vaikutus ruumiinpainoon. Monet tutkimukset ovat osoittaneet, että Ozempicia käyttävien potilaiden paino voi laskea merkittävästi.

Ihmisille, jotka kamppailevat liikalihavuuden kanssa - ongelma, joka usein kulkee käsi kädessä tyyppin 2 diabeteksen kanssa - tämä on houkutteleva sivuvaikutus. Ja ehkä tästä ihmelääkeistä syntyi.

Ozempicin hyödyt – ei vain painosta

Ozempicin painoa vähentävä vaikutus on osoittautunut lisäbonukseksi, mutta on muitakin näkökohtia, jotka on otettava huomioon. Lääke voi vaikuttaa positiivisesti korkeaan verenpaineeseen ja sepelvaltimotautiin, koska Ozempic parantaa insuliiniherkkyyttä ja vähentää tulehdusta kehossa – tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa suoraan sydän- ja verisuoniterveyteen.

Tämä merkitsee merkittävää parannusta monien elämänlaatuun, eikä ole liioiteltua sanoa, että Ozempicilla voi todellakin olla suuri vaikutus tyyppin 2 diabetesta tai liikalihavuutta sairastavien ihmisten terveyteen.

5 kg: n painonpudotus on terveellistä useimmille meistä, ja Ozempicin avulla tällainen laihtuminen on helppo saavuttaa. Jotta painonpudotus olisi pysyvää, tämä voi kuitenkin olla pahempaa ja saattaa tarkoittaa, että sinun on käytettävä Ozempicia koko ajan.

Yllättävämpi löytö on Ozempicin mahdollinen vaikutus Alzheimerin tautiin. Tutkimukset viittaavat siihen, että semaglutidilla voi olla neuroprotektiivinen vaikutus, mikä tarkoittaa, että se voi auttaa suojaamaan aivosoluja ja mahdollisesti hidastamaan Alzheimerin taudin etenemistä. Tietenkin ajatus siitä, että diabeteslääkkeellä voi olla hyötyä myös aivojen terveydelle, herättää toiveita - ja skeptisyyttä.

Kuten kaikilla lääkkeillä, Ozempicilla on omat sivuvaikutuksensa. Yksi yleis-

simmistä valituksista on pahoinvointi ja muut vatsaongelmat, erityisesti hoidon alussa. Vakavampia riskejä ovat haimatulehdus, harvinaisen mutta vakava sivuvaikutus. Ehkä silmiinpistävin sivuvaikutus, joka on herättänyt huomiota, on kuitenkin ”Ozempic-kasvot”. Tämä termi viittaa kasvojen rakenteen muutoksiin, joita jotkut käyttäjät ovat kokeneet laihtuksen jälkeen lääkkeen avulla.

Kun kehon rasva vähenee nopeasti - mikä tapahtuu usein, kun laihdutetaan paljon lyhyessä ajassa - se voi johtaa kasvojen volyymin menetykseen. Tämän aiheuttaa ihon roikkumisen ja kasvojen ikääntymisen. Lääkkeelle, jonka on tarkoitus parantaa terveyttä, tämä sivuvaikutus voi tuntua paradoksaaliselta: saatat tuntea olosi terveemmäksi, mutta peilikuva osoittaa toisin.

Ja on tärkeää tietää, että

johtaa riippuvuuteen ja sivuvaikutuksiin terveillä ihmisillä. Kysymys kuuluu, onko tämä yhteiskunnan ongelma vai onko se yksilön päätettävissä. Joka tapauksessa se muistuttaa meitä siitä, miten monimutkaista lääketieteen etiikka voi olla ja miten vaikeaa on vetää raja välttämättömän ja pelkästään toivottavan välille.

Ozempic on kiistatta mullistanut tyyppin 2 diabeteksen hoidon, ja sillä on osoitettu olevan merkittäviä etuja painonpudotuksessa ja sydämen terveydelle. On vaikea sulkea silmiä tämän lääkkeen potentiaalista - ei vain yksilöille vaan koko terveydenhuoltojärjestelmälle. Mutta ihmelääketiede on ehkä liioittelua.

Ozempic ei ratkaise kaikkea, ja on tärkeää ymmärtää, että lääkitykseen liittyy riskejä ja eettisiä kysymysmerkkejä. Ozempicin kasvat ovat muistutus siitä, että kaikella muutoksella on haittapuolensa, ja lääkkeen hinta ja saatavuus muistuttavat meitä terveydenhuollossa edelleen vallitsevasta eriarvoisuudesta.

Ehkä Ozempic on enemmän aikamme lääketieteellisten pyrkimysten symboli: tehokas työkalu, joka oikealla käsittelyllä voi auttaa monia, mutta joka myös muistuttaa meitä siitä, kuinka tärkeää on ottaa askel taaksepäin ja nähdä kokonaiskuva. Tulevaisuus näyttää, oliko Ozempic lääketieteellinen villitys vai pitkäaikainen ratkaisu suurimpiin terveysongelmiimme – siihen asti meidän pitäisi ottaa tämä ”ihme” vastaan silmät auki ja terveellä varovaisuudella.

Ozempic on reseptilääke. Sitä tavataan Suomessa, mutta siitä on tullut niin suosittu, että sitä voi joskus olla vaikea saada. Kuukauden hoito maksaa yli 100 €.

an ulkonäköön, mikä voi

TERVEYS

Kannattaa olla onnellinen ja hyvinvoiva - muistitautin riski selvästi vähenee

Elinikämme pidentyessä ja väestön ikääntyessä kohtaamme kiistattoman haasteen: miten vähentää kasvavaa neurodegeneratiivisten sairauksien, kuten demensian, taakkaa. Dementia, jonka yleisin muoto on Alzheimerin tauti, on ollut kasvussa jo vuosikymmeniä.

Arvioiden mukaan vuonna 2050 maailmassa elää jopa 139 miljoonaa ihmistä, joilla on dementia. Huolestuttavasti uusia tapauksia diagnosoidaan vuosittain yli 10 miljoonaa – eli yksi tapaus joka kolmas sekunti.

Uusi tutkimus kuitenkin tarjoaa toivoa ja raikkaan näkökulman: hyvinvointi saattaa olla avain demensian ehkäisyyn tai ainakin sen riskin lieventämiseen. Vaikka useimmat kansanterveysstrategiat keskittyvät biolääketieteellisiin interventioihin, nouseva näyttö viittaa siihen, että mielenterveyden ja positiivisten tunteiden edistäminen voi toimia tehokkaana työkaluna demensian ehkäisyssä.

Vuosikymmenen tutkimus yhdistää hyvinvoinnin ja aivoterveuden Washingtonin yliopiston St. Louisissa sijaitsevan Well-being and Emotion across the Lifespan Labin (WELLab) tutkijat julkaisivat merkittävän tutkimuksen, joka korostaa vahvaa yhteyttä hyvinvoinnin ja demensian riskin vähentämisen välillä. Yli kymmenen vuotta kestänyt monitieteellinen tutkimus tekee vakuuttavan esityksen hyvinvoinnin suojaavasta vaikutuksesta aivoihin.

Tutkimuksen tulokset perustuvat Chicagon ja Illinoisin vanhuksilta kerättyyn dataan vuodesta 1997 alkaen. Osallistujat suorittivat vuosittain kognitiivisia arviointia ja antoivat itsearviointia

tunne-elämästään ja yleisestä hyvinvoinnistaan. Tutkijat havaitsivat, että ne henkilöt, jotka ilmoittivat säännöllisesti korkeista hyvinvoinnin tasoista, olivat vähemmän alttiita muistin ja ajattelukyvyv heikentymiselle, vaikka heillä olisi ollut Alzheimerin tautiin liittyviä biologisia markkereita.

Vaikka tämän yhteyden tarkat mekanismit ovat edelleen epäselviä, tulokset viittaavat vahvasti siihen, että hyvinvoinnin ylläpitäminen läpi elämän voisi auttaa viivästyttämään tai jopa ehkäisemään demensian puhkeamista.

Hyvinvointi – suoja dementiaa vastaan?

Tutkimus herättää myös laajemman kysymyksen: miksi hyvinvointi liittyy aivo-terveyteen? WELLabin johtaja, tohtori Emily Willroth, ehdottaa, että tähän yhteyteen voi olla useita selityksiä.

”Ihmiset, jotka raportoivat korkeammasta hyvinvoinnista, ovat todennäköisemmin mukana toiminnassa, jonka tiedämme edistävän aivoterveyttä, kuten säännöllisessä liikunnassa, sosiaalisessa kanssakäymisessä ja henkisessä virikkeellisyydessä”, Willroth toteaa. Näillä aktiviteeteilla on pitkään tiedetty olevan yhteys kognitiivisen heikkenemisen vähentämiseen, mutta tutkimus menee askeleen pidemmälle ja viittaa siihen, että hyvinvointi saattaa myös toimia puskurina stressin haitallisilta vaikutuksilta, jotka ovat tunnettu demensian riskitekijä.

Tohtori Kyrsten Costlow Hill, yksi tutkimuksen toisista kirjoittajista, selittää, että stressi voi vahingoittaa aivojen tärkeitä järjestelmiä, jotka ylläpitävät kognitiivisia toimintoja. Korkea hyvinvointi sen sijaan voi tarjota resilienssiä, joka auttaa torjumaan tai lieventämään näitä vahinkoja.

Mitä hyvinvointi merkitsee jo dementiaa sairastaville?

Vaikka hyvinvointi tunnustetaan nyt mahdolliseksi ennaltaehkäiseväksi keino-

si, sillä on myös keskeinen rooli jo demensian riskin vähentämisessä. WELLab korostaa, että hyvinvointiin kohdistuvat interventiot voivat lisätä autonomiaa, osaamisen tunnetta ja yhteenkuuluvuutta myös demensian edetessä.

Yksinkertaiset aktiviteetit, kuten liikunta, ulkoilu ja sosiaalinen kanssakäyminen, ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi demensian sairastaville. Nämä toimenpiteet eivät pelkästään paranna mielialaa ja kognitiivisia toimintoja, vaan ne myös lisäävät elämänlaatua. Lisäksi muisteluterapia, jossa ihmiset kannustetaan reflektoimaan menneitä muistojaan, voi edistää

emotionaalista vakautta ja vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Kotona vanheneminen – eli asuminen omassa kodissa sen sijaan, että siirtyttäisiin laitokseen – on osoittautunut erityisen tehokkaaksi keino lisätä vanhusten, myös demensiaa sairastavien, hyvinvointia. Käyttämällä yksinkertaisia kodin mukautuksia, apuvälineitä ja ylläpitämällä sosiaalisia yhteyksiä yksilöt voivat kokea suurempaa tyytyväisyyttä elämään. Dementia-työkalut, jotka tarjoavat turvallisen ympäristön, ovat myös nousseet malliksi, joka säilyttää demensiatilaiden arvokkuuden ja elämänlaadun.

Tie eteenpäin: Toimi nyt,

kun tiedämme

Vaikka tulokset ovat lupaavia, tohtori Willroth korostaa, ettei demensian ole olemassa "ihmelääkettä". Kuitenkin näyttö viittaa siihen, että voimme jo nyt ryhtyä toimiin tämän tuhoisan sairauden riskin vähentämiseksi. Kansanterveyslaitosten aloitteiden tulisi asettaa hyvinvointi etusijalle demensian ehkäisemään tekijänä. Väestön ikääntyessä tarve strategioille, jotka eivät ainoastaan hoida vaan myös ehkäisevät neurodegeneratiivisia sairauksia, tulee jatkossa kasvaamaan.

Hyvinvoinnin sisällyttäminen päivittäisiin rutiineihin ei ole pelkästään onnellisemman elämän asia; se voi olla myös avain kognitiivisen toimintakyvyn säilyttämiseen vanhuuteen asti. Liikunta, sosiaalinen vuorovaikutus, tietoisuusharjoitukset ja positiivinen tunne-elämä ovat kaikki saavutettavia ja tehokkaita keinoja parantaa sekä mielen että aivojen terveyttä.

Kuten tutkimus osoittaa, hyvinvointiin sijoittaminen tuo pitkän aikavälin hyötyä paljon pidemmälle kuin pelkkä onnellisuus – se voi olla avain demensiatapausten vähenemiseen tulevaisuudessa. Vaikka emme voi täysin poistaa riskiä sairastua neurodegeneratiivisiin sairauksiin, askeleet kohti mielen ja tunne-elämän hyvinvoinnin edistämistä voivat pienentää demensian todennäköisyyttä miljoonilla ihmisillä.

Maailmassa, jossa dementia on yksi kiireellisimmistä kansanterveyden haasteista, meidän on toimittava nyt. Hyvinvoinnin asettaminen etusijalle, sekä henkilökohtaisessa elämässä että kansanterveyspolitiikassa, voi johtaa terveempään ikääntymiseen ja lopulta demensian pienempään kuormitukseen yksilöille, perheille ja yhteiskunnalle. Hyvinvoinnin laiminlyönnillä on liian kova hinta – sekä mielellemme että tulevaisuudellemme.

HYLKEENPYyntI RAIPPALUODOSSA

Into Konrad Inha Raippaluodossa 1895

Paksuun takkiin kääriytynyt Inha kietoutui purevaa suomalaistuulta vasten ja sivisteli suurkuvakameransa etsimen läpi. Messinki loisti ja heijasti Helsingin tuomiokirkon luurankosisiluetta kolhittua talvitaivasta vasten. Hän ei ollut mikä tahansa valokuvaaja; Inha, jolla oli tulinen parta ja rajaton uteliaisuus, oli kronikoitsija, joka vangitsi muutoksen partaalla olevan kansakunnan sielun.

Vuonna 1895 hän kuvasi hylkeiden ampumista Replotissa. Nämä kuvat julkaistiin kirjassa "SUOMI KUVISSA".

RUSSIAS WAR AGAINST UKRAINE

We Are Doing Everything to Force Russia into Engaging in Normal, Meaningful Negotiations Based on International Law, Not Terror –

8 November 2024 - 20:38

We Are Doing Everything to Force Russia into Engaging in Normal, Meaningful Negotiations Based on International Law, Not Terror – Address by the President

I wish you health, fellow Ukrainians!

Today has been completely filled with meetings and consultations in Kyiv, following the European Political Community Summit in Budapest. Ukraine's position has been presented. And overall, the development of European policy for the coming period should be collaborative, coordinated, and directly supportive of our partnership in Europe and the Euro-Atlantic community. Just as global affairs collapse without a strong America, maintain-

ing stability for European nations is simply impossible without a strong Europe. And next week should also bring relevant results – results in our work with partners.

Today, I spoke with the President of Finland.

About our cooperation – both bilateral and with a wider range of partners. I am grateful to Finland for all the defense and political support we receive. We have already received 26 military assistance packages. I am grateful! We also discussed the prospects for the coming months, as well as Finland's contacts with other states, with other leaders, which are crucial in ensuring real peace for Ukraine and all of Europe. We are doing everything to force Russia into engaging in normal, meaningful

negotiations based on international law, not terror.

The Commander-in-Chief delivered a report today. The frontline. Kurakhove direction and Pokrovsk direction are the most challenging at the moment. The military command and the brigade command are working to strengthen our positions.

I have continued our national tradition of honoring the Heroes of Ukraine – the warriors who have shown tremendous courage and deserve our utmost gratitude. Another 30 apartments for our Ukrainian Heroes. Warriors and families of warriors of the Land Forces, Air Force, Naval Forces, Airborne Assault Forces, Special Operations Forces, Territorial Defense Forces, National Guard of Ukraine, as well as the employee of the State Emergency Service of Ukraine in the Kharkiv region – unfortunately, a fallen Hero of Ukraine. This will always remain the foundation of Ukraine's policy towards Heroes – not just our memory of those who saved Ukraine with their courage, but also our ability to show the state's respect through concrete actions, concrete decisions, and concrete care for Ukrainian Heroes.

And one more thing.

There was a special instruction from me to the Government for the entire Ukrainian school system – for all Ukrainian

teachers. Something that will support them next year. A fixed supplement for all school educators: starting in January, one thousand hryvnias for each teacher, and in September there will be an increase, and it will be two thousand hryvnias. Today, the Cabinet of Ministers made the decision. We all understand that our state's resources are limited, but the Government must help people who work in Ukraine and, of course, for Ukraine. The funds are in place. Government officials are now preparing other decisions, including the winter support package for Ukrainians; these decisions will be presented this month.

I am grateful to everyone who stands with Ukraine!

Glory to Ukraine!

All materials featured on this site are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

Olena Zelenska: All Those Who Are Working with Children Now Are Agents of the Future

All those who are working with children now are agents of the future. This was stated by First Lady of Ukraine Olena Zelenska in her address to the participants of the Fourth Autumn Nursing Forum in Lviv. The

theme of this year's event is "Nursing for the Protection of Childhood."

The wife of the President thanked Ukrainian nurses for their work. She emphasized that now, in the face of constant missile and drone attacks, they all contribute to our country's defense.

"In the first minutes after the Russian bombing of Okhmatdyt, it was medical personnel, including nurses and doctors, who responded quickly and saved children from the consequences of the attack. That is why the title of your event, "Nursing for the Protection of Childhood," is so meaningful today. You have always protected your young patients from diseases. And now you are also protecting them from war and all that war brings," the First Lady said.

One of the event's panel discussions focused on the implementation of the All-Ukrainian Mental Health Program "How Are You?". In particular, participants talked about the integration of mental health services into the primary healthcare system.

VENÄJÄN TALOUS

Onko hyperinflaatio tulossa Venäjällä?

Analyysi Venäjän talouskriisistä

Venäjän taloudella on edessään yksi nykyajan suurimmista haasteista. Ukrainan hyökkäystä seuranneet talouspakotteet yhdistettynä yhä eristyneempään asemaan maailmanmarkkinoilla ovat luoneet täydellisen myrskyn Venäjän ruplalle.

Ohjauksen jyrkkä nosto 21 prosenttiin ja mahdolliset lisänostot ovat selvä merkki siitä, että Venäjän keskuspankki yrittää taistella hallitsematonta inflaatiota vastaan.

Viralliset tilastot vs. todellisuus

Venäjän hallitus ilmoittaa inflaation olevan noin 8%. Taloustieteilijät ja asiantuntijat ovat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että tämä luku ei vastaa todellista tilannetta. Tavaroiden, erityisesti elintarvikkeiden ja muiden perushyödykkeiden, kasvava kysyntä yhdistettynä toimitusketjujen häiriöihin on johtanut hintojen merkittävään nousuun. Monet venäläiset todistavat, että elintarvikkeiden ja muiden perushyödykkeiden hinnat ovat yli kaksinkertaistuneet viimeisen vuoden aikana.

Setelipuristimet käyvät kuumina

Ukrainan sodan rahoittamiseksi ja öljyn ja kaa-

sun viennistä saatavien tulojen vähenemisen kompensoimiseksi Venäjän hallitus on joutunut painamaan suuria määriä rahaa. Tämä on johtanut liikkeessä olevan rahan tarjonnan jyrkkään kasvuun, mikä puolestaan kiihdyttää inflaatiota. Vapaa valuuttakauppa on poistettu, ja rupla on heikentynyt jyrkästi muihin valuuttoihin nähden. Vaikka virallinen valuuttakurssi on 100 ruplaa dollaria kohti, käytännössä venäläisten on mahdollista ostaa dollareita tällä kurssilla.

Väestö paniikissa

Taloudellinen epävarmuus on lisännyt Venäjän väestön ahdistusta. Monet venäläiset yrittävät suojata säästöjään ostamalla fyysistä omaisuutta, kuten asuntoja ja elintarvikkeita. Tattarin hamstrausilmiö, joka on venäläisen ruokavaliion peruselintarvike, on yleistynyt.

Hyperinflaation riski

Hyperinflaation riski Venäjällä on suuri. Historiallisesti maat, jotka ovat kärsineet vastaavista talouskriiseistä, ovat usein kokeneet hyperinflaatiota. Hyperinflaatio on erittäin korkea inflaatio, joka voi johtaa maan talouden täydelliseen romahkamiseen. Hyperinflaation välttämiseksi Venäjän hallituksen on ryhdyttävä voimakkaisiin toimenpiteisiin talouden vakauttamiseksi ja sijoittajien ja väestön luottamuksen palauttamiseksi.

Hyperinflaatio voi tapahtua hyvin nopeasti, jolloin väestö kärsii jostakin, jota voitaisiin kutsua massapsykoosiksi, ja

kaikki kiirehtivät kauppoihin samanaikaisesti päästäkseen eroon lähes arvottomista seteleistään.

Tämä ei ole jotain uutta Venäjällä. 90-luvun alussa Venäjällä oli yli 1000%:n inflaatio. Lyhyessä ajassa rupla menetti yli 90% arvostaan.

Korkea inflaatio, ulkomaisen valuutan saatavuuden heikkeneminen ja lisääntynyt epävarmuus ovat suuri uhka Venäjän väestön elintalolle. Jos Venäjän hallitus ei onnistu kääntämään suuntausta, maa on vaarassa ajautua syvään yhteiskunnallisiin levottomuuksiin, jolla on pitkäaikaisia seurauksia. Pahin mahdollinen seuraus on hyperinflaatio.

Mahdollisen hyperinflaation seuraukset Venäjän väestölle

Hyperinflaatiolla, erittäin korkealla inflaatiolla, olisi tuhoisia seurauksia Venäjän väestölle. Tässä on joitain todennäköisimpiä

tuloksia:

Huomattavasti heikentynyt ostovoima: Raha menettää nopeasti arvonsa, mikä tarkoittaa, että palkoista ja säästöistä tulee arvottomia. Paniikin ostaminen kiihtyy, ihmiset ostavat kaiken mitä voivat, kunhan saat jotain ruplaan ja lopulta kaikki hyllyt ovat tyhjiä. Ihmiset eivät enää pysty ostamaan tavaroita ja palveluja, joita he tarvitsevat selviytyäkseen.

Sosiaaliset levottomuudet ja epävakaus: Talouskriisi johtaa usein yhteiskunnallisiin levottomuuksiin ja poliittiseen epävakauteen. Tyytymättömyys hallitukseen voi lisääntyä, mikä voi johtaa mielenosoituksiin ja mielenosoituksiin.

Nälkä ja aliravitsemus: Elintarvikkeiden korkeat hinnat vaikeuttavat ihmisten saada tarpeeksi ruokaa. Tämä voi johtaa nälkään ja aliravitsemuk-

seen, erityisesti lasten ja vanhusten keskuudessa.

Elinikäisten säästöjen menetys: Eläkkeet, säästötilit ja muut säästöt pyyhitään pois. Monet ihmiset menettävät kaiken, minkä eteen he ovat työskennelleet koko elämänsä ajan.

Pakeneminen maasta: Monet yrittävät lähteä maasta löytääkseen paremmat elinolot. Tämä voisi johtaa joukkopakenoon ja aiheuttaa lisäongelmia naapurimaille.

Yhteiskunnan hajominen: Hyperinflaatio voi johtaa yhteiskunnan hajoomiseen rikollisuuden ja väkivallan lisääntyessä.

Luottamuksen menetys talousjärjestelmään: Ihmiset menettävät luottamuksensa talousjärjestelmään ja Venäjän ruplaan. Tämä voi johtaa vaihtokaupan tai vaihtokaupan lisääntymiseen käyttöön.

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevät 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

LOL: Laughing Out Loud, Lot of Laugh, Äänekäs nauru (Tämä saattaa olla jo klassikko monille!)
BRB: Be Right Back (Täydellinen nopeaan wc-taukoon keskustelun aikana)
OMG: Oh My God (Ilmaisee yllättyneisyyttä tai voimakkaita tunteita)
IMHO: In My Humble Opinion, Nöyrän mielipiteeni mukaan (tapa aloittaa mielipiteesi kohteliaasti)
** ASAP: ** Mahdollisimman pian (Tulen syyttämään jonkun alle... kiva)
FYI: For Your Information, Tiedoksi (heads-up jollekin)

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)
Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)
PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto
JPG: Joint Photographic Experts Group (suosittu kuvatiedostomuoto)
GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)
TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)
WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnemme)
HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)
GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)
Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)
DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)
VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)
TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saadaksesi lisätietoja)
TBD: Ole luja (selvitäme edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiinimaaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisiien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntaiaamuisin, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulleita!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisenaan pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä urauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat he, jotka lukevat Waasan päivälehteä

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

Republiken president Alexander Stubb i Vaasa 27.4.2024

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör natt av sina motsändare - 1939 liksom nu

Kärlfestival den 10. vecka!

HERE WE ARE vpress.se

EN IT press: Grunden för lycka och demokrati

Kommittéutredningens djupgående konsekvenser för Finland under de kommande 50 åren

KOR-FESTIVALEN

Sinebrychhoff Konstmuseum

Kreml gör natt av sina motsändare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se

Enligt gravbräddskände åtgärder

Pain-maja, en Pörtomdiktare

Puccinis "TOSCA" KOMMER TILL VASA I JANUARI

Kreml gör natt av sina motsändare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Dagblad
Photo Supplement

Sinebrychhoffin taidemuseo

Sinebrychhoffin konstmuseum

Sinebrychhoff Art Museum

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

Pörtom kyrka Pirttikylän kirkko The Church in Pörtom

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
Wasa Dagblad

Ilhana kuofestivaali tulossa!

Tasavallan presidentti Alexander Stubb Vaasassa 27.4.2024

Jeff Goodell: The Heat will kill You first

Kaleva kilpailut VAASASSA 27-30.6

Hylkeenpyynti Raippaluodossa 1895

Jussi Adler-Olsen

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
Wasa Dagblad

Hylkeenpyynti Raippaluodossa 1895

WASA LEHDISTÖ: Ummellisuuden ja demokratian perusta

KUORO-FESTIVAALI

Sinebrychhoffin taidemuseo

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
Wasa Dagblad

Puccinin "Tosca" Näin löydät tie-oppaan on tulos kirkkoon!

NAISTEN ÄÄNI-elämäkertakirja

KUORO-FESTIVAALI

Sinebrychhoffin taidemuseo

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se

WASA DAILY
Wasa Daily
Wasa Dagblad

Mysterious green giants in the Laasi-palatsi square, Helsinki

Mystical East in Tikanoja

All EU-candidates

Puccini's "Tosca" is coming to Vaasa

ROAD CHURCHES

The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
Wasa Dagblad

What a wonderful start week we have ahead of us!

Cycling Week in Vaasa this week

Climate Change's Profound Impact on Finland

Kaleva Games in Vaasa 27-30.6

Just After Darkness

Hylkeenpyynti Raippaluodossa 1895

The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
Wasa Dagblad

CHOIR FESTIVAL

A Free Place: The Hedrick of Happiness and Democracy

ROAD CHURCHES

The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
Wasa Dagblad

Mysterious green giants in the Laasi-palatsi square, Helsinki

Mystical East in Tikanoja

All EU-candidates

Puccini's "Tosca" is coming to Vaasa

ROAD CHURCHES

The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

Fero Järnefelt (1863-1937)

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

I K Inha (1865-1930) i Replot 1895 Raippaluodossa 1895

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
Wasa Dagblad

Tasavallan presidentti Alexander Stubb Vaasassa 27.4.2024

Jeff Goodell: The Heat will kill You first

Kaleva kilpailut Vaasassa 27-30.6

Jussi Adler-Olsen

Vaasan istutetaan 70 000 puita

Hylkeenpyynti Raippaluodossa 1895

HERE WE ARE vpress.se

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
Wasa Dagblad

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Jeff Goodell: The Heat will kill You first

Kaleva Games in Vaasa 27-30.6

Just After Darkness

A tree for everyone in Vaasa

ROAD CHURCHES

HERE WE ARE vpress.se

MARRASKUUN HOROSKOOPPI

Marraskuun horoskooppi: Mitä tähdet kertovat?

Oinas (21.3.–19.4.): Marraskuussa innostuksesi on huipussaan, Oinas! Varo kuitenkin—kaikki eivät ole valmiita energiaasi ennen kolmatta kahvikuppiaan. Kanavoi intohimosi johonkin hyödylliseen, kuten sukkaletikon järjestelyyn. Pienetkin voitot ovat voittoja!

Härkä (20.4.–20.5.): Marraskuu tuo mukanaan ihanan kotoisan tunnelman, Härkä. Sinulla on valtava halu kaperäytyä viltin alle ja katsoa suosikkisarjosi putkeen. Tuottavuus? Yliarvostettua. Mukavuus? Välttämätöntä. Älä anna kenenkään vakuuttaa sinua toisin.

Kaksonen (21.5.–20.6.): Tällä kuulla jongleeraat enemmän asioita kuin sirkusartisti, Kaksonen. Multitasking on supervoimasi, mutta muista: sähköposteihin vastaaminen samalla kun teet joogaa voi tuottaa mielenkiintoisia hetkiä. Hengitä syvään—tai viisi kertaa.

Rapu (21.6.–22.7.): Marraskuussa tunteesi ovat yhtä arvaamattomia kuin sää. Yhtenä hetkenä olet valmis talviunille, seuraavana suunnittelet spontaania automattakaa. Hyvä uutinen on, että ystäväsi ovat jo tottuneet tunnevuoristorataan—nauti kyydistä!

Leijona (23.7.–22.8.):

Tässä kuussa tunnet itsesi erityisen upeaksi, Leijona! Jokainen katu on kuin oma catwalkisi, mutta älä ylläty, jos kompastut välillä omiin jalkoihisi. Se on vain osa viihätysvoimaasi. Muista, että itsevarmuus vie pitkälle!

Neitsyt (23.8.–22.9.): Marraskuu on täydellistä aikaa järjestelylle, Neitsyt. Saat iloa elämän järjestämisestä pienintäkin yksityiskohdasta myöten. Älä kuitenkaan liioittele—ystäväsi eivät ehkä arvosta, jos alat aakkostaa heidän maustehyllyjään.

Vaaka (23.9.–22.10.): Tässä kuussa sinusta tulee porukan diplomaatti, Vaaka. Kaikki kääntyvät puoleesi ratkaisemaan riitoja, oli kyseessä sitten illallissuunnitelmat tai viimeinen pizzapala. Älä kuitenkaan uhraudu liikaa—ansaitset sen viimeisen palan aivan yhtä paljon kuin muut!

Skorpion (23.10.–21.11.): Nyt on sinun kaitesi, Skorpion, ja tunnet itsesi salaperäiseksi ja vetovoimaiseksi. Saatat haluta vähän synkistellä, mutta muista: myös sinä tarvitset välillä naurua. Anna sisäisen koomikkosi loistaa—olet hausempi kuin uskotkaan!

Jousimies (22.11.–21.12.): Seikkailut kutsuvat, Jousimies! Ennen kuin varaat viime hetken matkan kaukaiseen maahan, kannattaa ehkä ensin siivota jääkaappi. Se vanhentunut jugurtti ei selviä kotiinpaluuseesi asti, mutta matkakuumeesi kylläkin!

Kauris (22.12.–19.1.): Olet työfiliksissä, Kauris, mutta älä anna kiireen viedä sinua mukanaan. Muista, että jopa supersankarit pitävät taukoja (ja näyttävät hyvältä tehdessään sen). Keitä kuppi teetä, laita jalat ylös ja anna maailman pyöriä hetken ilman sinua.

Vesimies (20.1.–18.2.): Olet täynnä ideoita tänä kuukautena, Vesimies, ja neroutesi on vaikea hillitä. Varmista vain, että ystäväsi ovat valmiita seuraavaan keksintöösi—se saattaa sisältää enemmän pahvia ja glitteriä kuin he odottivat.

Kalat (19.2.–20.3.): Unelmoiva ja luova, kuten aina, Kalat. Huomaat ajattelevasi omiasi keskellä keskustelua. Älä huoli, jos unohdat, mitä joku juuri sanoi—luultavasti loit seuraavan mestariteoksesi mielessäsi. Nyökkää ja hymyile; se toimii aina!

Iloista marraskuuta, ja muista: edes tähdet eivät osaa ennustaa, milloin lopetat torkuttamisen!

UUTISIA 100 VUOTTA SITTEN

Ilta- Kuriiri

Sunnuntai, 17 marraskuuta, 1924

Tämä on fiktiivinen päivälehti, joka sisältää täysin autenttisia uutisia tasan 100 vuoden takaa ja jonka tarkoituksena on antaa lukijalle käsitys siitä, miltä arki tuolloin näytti.

Kauhea onnettomuus Kotkassa

Wiborgs nyheter, 15.11.1924
Höyrylaiva ”Tiutinen 2” höyrykattila räjähtää risteyksessä Kolkasta Tiutisiin. Vene menee pohjaan useiden kymmenien ihmisten kanssa. 22 haavoittunutta on pelastettu. Näistä 3 on kuollut eroonsa. Pelätään, että jopa 40 ihmistä on hukkunut; 25 puuttuu.

Eilen puoli viideltä iltapäivällä Kotkan lähellä tapahtui onnettomuus, joka on varmasti yksi suurimmista maassamme koskaan tapahtuneista. Kello 4.15 Maito-osuuskunta ”Tiutinen 2” -yhtiön puolikantinen höyrysluoppi lähti Kotkan satamasta säännölliselle matkalleen Tiutisten saarelle. Laivaan mahtui 65 matkustajaa ja sitä ajoi Edvard Vanhala. Tällä kertaa mukana olleiden matkustajien määrä ei ole tiedossa, mutta lähtöhetkellä vene oli täynnä. Noin 15 minuuttia myöhemmin, kun höyrysluoppi lähestyi 21/2 kilometrin päässä sijaitsevaa Tiutinenlandetia, höyrykattila räjähti ja vene painui välittömästi pohjaan. Onnettomuus havaittiin välittömästi, ja Halla- ja Gutzeit-yhtiöiden hinaajat ja muut alukset ryntäsivät viipymättä apuun, ja myös useita henkilöitä pelastettiin, jotka tuotiin Kotkaan hoitoon, koska he kaikki loukkaantuivat enemmän tai vähemmän.

Kotkalta saatujen raporttien mukaan osa veneessä olleista henkilöistä oli havainnut, että kattila parani nivelistä niin, että höyryä näissä paikoissa pääsi karkuun, ja olivat jo hypänneet yli laidan ennen räjähdystä onnettomuuden pelossa. Räjähdysketkellä

kaikki aluksella olleet henkilöt näytävät saaneen vakavampia tai vähäisempiä vammoja, ja todennäköisesti useita kuoli tässä yhteydessä, vaikka näitä asioita on vaikea määrittää, koska vene upposi samaan aikaan kattilan räjähtämisen kanssa. Haavoittuneita löytyi yhteensä 22, joista 18 vietiin Kotkaan ja 4 jäi Tiutisten luodolle hoidettavaksi. Kotkaan tuodun onnettomuuden uhrit vietiin ensin Kotkan Samskoi-an poikien kuntosalille, jonne järjestettiin väliaikaiset sängyt painimiehille, kahdeksalle jne. Täällä loukkaantuneille annettiin ensiapua. Tätä työtä varten oli hälytetty muun muassa koko suojeluskunnan lääkintöosasto. Myöhemmin haavoittuneet siirrettiin Kolkan yleissairaalaan ja epidemiasairaalaan. Jotkut jäivät kuitenkin yöksi kouluun.

Sairaalassa vangitut ovat yleensä erittäin vakavasti loukkaantuneita. Useimmat ovat menettäneet jokaisen tai yhden jalkansa, johon monet ovat myös kärsineet; g palovamvoja. Uhrien toipumisesta on vain vähän tai ei lainkaan toivoa. Sairaalassa vangitut ovat yleensä erittäin vakavasti loukkaantuneita. Useimmat ovat menettäneet jokaisen tai yhden jalkansa, johon monet ovat myös kärsineet; g palovamvoja. Toivoa useampien uhrien toipumisesta ei löydy juuri lainkaan.

Hukkuneiden määrä, jota ei kuitenkaan voida tarkemmin määrittää, koska ei tiedetä varmasti, kuinka monta henkilöä matkalla oli mukana, on joka tapauksessa huomattavan

suuri. Ainakin 25 ihmistä on kateissa, ja ilmeisesti kaikki hukkuivat, kun vene putosi pohjaan. Onnettomuuden jälkeen sen uhreja yritettiin etsiä, mutta pimeyden tulo teki työn mahdottomaksi, vaikka samoja valonheittimiä pyrittiin helpottamaan. Pimeyden vuoksi sukeltajat eivät voineet tutkia onnettomuuspaikkaa eikä hinausta. Aluksella olleet olivat suurimmaksi osaksi kuumempina palaavista tehtaista, mahdollisesti heidän joukossaan insinöörejä ja insinööriharjoittelijoita. Kotkan kaupunginsairaalassa hoidetaan seuraavia 13 onnettomuuden uhria: veneen kapteeni Evald Vanhala, joka on menettänyt molemmat jalkansa, Otto Kurko, Livar Tarhanen, Viljam Hölsä, Onni Rödsven, Viljam Saari, Emil Marttila, Kaarlo Höländer, Toivo Taipalinen, Gösta Grönroos, Juhon Mattila, Ville Hyvönen ja Alina Liihlo. Sairaalassa kuolleiden kolmen uhrin nimet eivät ole vielä tiedossa.

Valtio myöntää onnettomuuden uhreille 50 000 markkaa.

Kotkassa eilen iltapäivällä tapahtuneeseen onnettomuuteen liittyen valtioneuvosto päätti eilisiltäisessä istunnossaan osoittaa Viipurin läänin maaherralle 50 000 markkaa käytettäväksi onnettomuudessa hädässä olevien henkilöiden auttamiseen ja varattomien uhrien hautauskulujen maksamiseen.

Sisäministeri ja Kotkan läänin maaherra. Sisäministeri Sahlstein matkusti eilen illalla Kotkaan

ottamaan selvää tapahtumapaikasta. Samoin Viipurin läänin kuvernööri lähti eilen illalla junalla klo 11.20 kohti Kotkaa.

Helsingin keskusvankilasta karannut vanki on edelleen vapaana. Hänellä on ollut rikoskumppanit paossa? Rangaistuslaitoksen vanki

Alefcsander Feltonen, joka keskiviikkona aamulla pakeni Sörnäisten keskusvankilasta, oli vielä viime yönä vapaalla jalalla. Ilmeisesti hänellä oli paon aikana rikoskumppaneita, jotka antoivat hänelle mahdollisuuden vaihtaa vingin puku siviilivaatteisiin.

SIEMENS' „LUZETTE“

*Behagligt sken,
propert utseende
och prisbilliga*

Elektriska Aktiebolaget
Siemens-Shuckert

Helsingfors,
Mikaelsg. 11
Tel. Ce 20061

Filialer i Åbo och Wasa

HUUMORI SATA VUOTTA SITTEN

TEATTERIESITYKSEN JÄLKEEN.

Mies: - Vaimoni, olit roolissa todella poikkeuksellinen! Ylittämätön. Kukaan ei olisi voinut tehdä sitä paremmin kuin sinä!

Nainen: - Olet imarrettava! Itse asiassa roolin olisi pitänyt esittää nuori ja kaunis nainen.

Herrasmies: - Ei ollenkaan. Olet todistanut päinvastaisen!

KANARIENSIEMEN

Talonrouva: — Huomasiko Karin, että herrasmies lauloi, kun hän meni toimistolle?

Taloudenhoitaja vaimolle: - No, vahingossa niin, että tulin keittämään puuroa kanariansiemenistä.

OIKEUDESSA

Puolustusasianajaja: — Paras todiste siitä, että tuli tuli täysin yllätyksenä syytetylle, on se, että hän tilasi tulipaloa edeltävänä päivänä kotiin 4 koria pilsneriä.

Tuomari: - Neljä koria! Onko syytetty alkoholisti?

Syytetty: - Ei, ei, mutta ajattelin, että palomiehille saattaa tulla jano.

ARVON TÄYDELLISYYS

— Ai niin, usein käy niin, sanoi valittava sukulainen, että vasta rakkaan sukulaisen kuoleman jälkeen huomaamme, kuinka arvokas hän oli meille! — Kyllä, niin on, vastasi leski. Minulla ei myöskään ollut aavistustakaan ennen, että mieheni on niin korkeasti vakuutettu.

YKSINKERTAINEN

Eräs nainen kihloi Tegnériä innokkaasti pyyntöihin, että tämä sanoisi jotain nokkelaa, kunnes hän lopulta suuttui.

— No, hän sanoi lopulta: Jumala, maailma ja sinä olet kolminkertainen, mitä maailma ja sinä sitten ovat yhdessä?

”Kaksikertainen”, sanoi nainen. —

Ja mikä sinä sitten olet? ”yksinkertainen”, sanoi rouva.

— Aivan oikein, sanoi Tegnér.

LAISKUUS

Isäntä rankaisi oppipoikaa ankarasti laiskuudesta. Poika huudahti itkien: - Toivon, että olisin kuollut!

— Kyllä, luulen, että sinä, laiskuus, luulisi, että haluaisit valehdella ja raahata itseäsi mukavassa arkussa!

NOOAN ARKKI

Nooan arkin eläimet menivät nukkumaan. Mutta he eivät voineet nukkua, tunnin ajan kuului salaperäistä yksitoikkoista naksahdusta solmusta. Lopulta norsu korotti ääntään ja sanoi ankarasti: — Kuka meitä häiritsee, ettemme nukahtaisi?

Kulmasta kuului tuhatjalkaisen pieni, onneton ääni: - Olen vain riisussa saappaani.

PUTTE HALUAA LÄÄKETTÄ MUMMILTA

ÄITI: ”Mutta, Putte dä, miksi haluat vain lääkkeitä mummolta etkä minulta?”

PUTTE: ”No, tiedätkö, äiti, isoäidin käsi tarvitsee niin!”

Kinkerillä.

Rovasti:

— Onko kyläkunnassa mitään moittimista kristillisen elämän suhteen? Eräs joukosta:

— Kyllä on. Tuolla Puutteenkylässä vaaditaan saksalaisesta pirtusta yhtä paljon kuin virolaisestakin.

Vanhaan hyvään aikaan.

Viinankeittäjä Töselinen joutui kiinni 1860-luvulla virantoumituksessa ja tuomittiin 28 vuorokauden rangaistukseen vedellä ja leivällä. Kärsittyään rangaistuksen palasi hän lihavana patruunana kotikyläänsä kantaen selässään piimäleiliä ja käsivarrellaan isohkoa vasua. Vastaantuleva isäntämies kysäisi: — Mitäs tuomisia se Tösseli kaupungista tuo. — Tuonpahan pois alun toistakymmentä leipää ja pari kannua vettä, jotka jäivät ylitse ylläpidostani.

Viikon astronominen kuva:

Hs-2009-07-b-full.jpg

ABOUT THIS IMAGE:

This image of the spiral galaxy Messier 101 is a composite of views from the Spitzer Space Telescope, Hubble Space Telescope, and Chandra X-ray Observatory. Each wavelength region shows different aspects of celestial objects and often reveals new objects that could not otherwise be studied. The red color shows Spitzer's view in infrared light. It highlights the heat emitted by dust lanes in the galaxy where stars can form. The yellow color is Hubble's view in visible light. Most of this light comes from stars, and they trace the same spiral structure as the dust lanes. The blue color shows Chandra's view in X-ray light. Sources of X-rays include million-degree gas, exploded stars, and material condensing around black holes. Such composite images allow astronomers to see how features seen in one wavelength match up with those seen in another wavelength. It's like seeing with a camera, night vision goggles, and X-ray vision all at once.

Object Name: M101, NGC 4547, The Pinwheel Galaxy

Image Type: Astronomical

Credit: NASA, ESA, CXO, SSC, and STScI

© NASA, ESA, CXO, SSC, and STScI

Public domain.

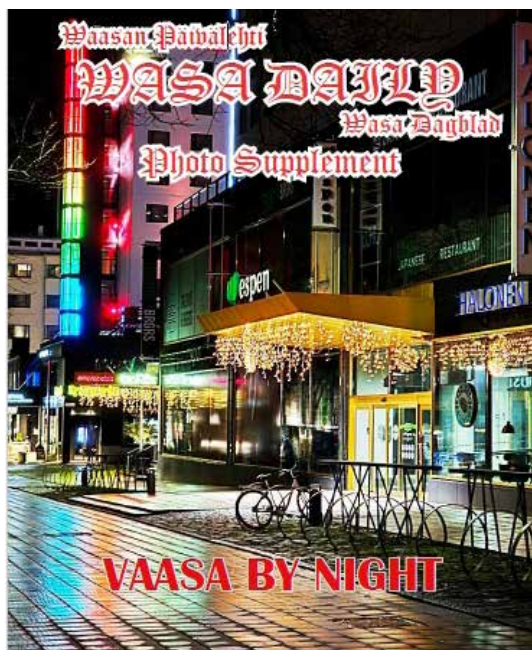
Isä ja poika

Pekka-Antero on saanut selkäänsä ja huutaa kostoksi ankaralle isälle oven raosta: — En taatana tinua vanhana elätäkään, en!

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa. Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ensi viikolla:

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa. waasanpaivalehti@gmail.com jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Ota yhteyttä: waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com